

Paraplunota Maatschappij 2014 - 2030

Paraplunota
Maatschappij
2014 - 2030

INHOUDSOPGAVE

1	DE CONTEXT	6
1.1	Inleiding	7
1.2	Wat verstaan we onder maatschappij	7
1.3	Waarom doelen voor maatschappij	8
1.4	Landelijk, provinciaal en regionaal beleid	9
1.5	De gemeentelijke missie en ambities	11
1.6	Waar staan we nu	12
1.7	Proces naar paraplu-nota maatschappij	12
1.8	Voortgang en monitoring	13
1.9	Leeswijzer	13
2	WONEN	14
2.1	Inleiding	15
2.2	Speelveld	15
2.3	Stand van zaken	16
2.4	Hoofdoelen	18
3	GEZONDHEID	20
3.1	Inleiding	21
3.2	Speelveld	21
3.3	Stand van zaken	22
3.4	Hoofdoelen	24
4	WOONOMGEVING	26
4.1	Inleiding	27
4.2	Speelveld	27
4.3	Stand van zaken	29
4.4	Hoofdoelen	34
5	SOCIALE STRUCTUUR	36
5.1	Inleiding	37
5.2	Speelveld	37
5.3	Stand van zaken	38
5.4	Hoofdoelen	40
6	ONDERSTEUNING	42
6.1	Inleiding	43
6.2	Speelveld	43
6.3	Stand van zaken	46
6.4	Hoofdoelen	48
7	UITVOERINGSSTRATEGIE	52
7.1	Inleiding	53
7.2	Doel	53
7.3	Thema's	53
	BIJLAGE 1	
	TOTAALOVERZICHT UITVOERINGSSTRATEGIE	56
	BIJLAGE 2	
	RELATIE MET ANDERE PIJLERS VAN DUURZAAMHEID	70

1

DE CONTEXT

1.1 Inleiding

De missie van de gemeente is vastgelegd in de “Strategische Visie Moerdijk 2030”:

‘Moerdijk is in 2030 een gemeente die, gelegen op de as Rotterdam–Antwerpen én als hoogwaardig logistiek centrum van West-Brabant, voor al haar inwoners een leefbare woonomgeving biedt met werkgelegenheid in de nabijheid. Een gemeente met rust, ruimte, recreatie en toeristische mogelijkheden in het westelijke deel en dynamiek, bedrijvigheid en bovenlokale voorzieningen, geconcentreerd in de kern Zevenbergen en het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk in het oostelijke deel van de gemeente. Een gemeente waarin de kernen hun eigenheid bewaard hebben, maar ook duidelijk één gemeente vormen. Een gemeente met een sociaal gezicht, waar zorg en basisvoorzieningen dichtbij zijn en de menselijke maat geldt. Een gemeente die op een bewonersgerichte, innovatieve, efficiënte en effectieve wijze wordt bestuurd.’

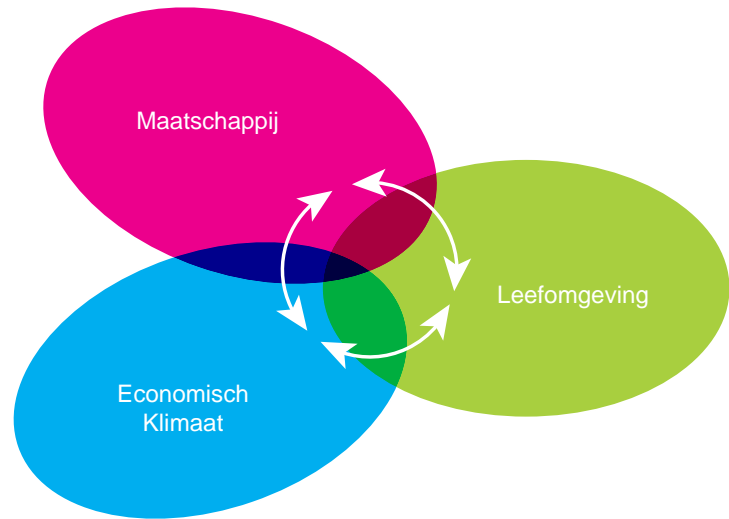
Daarmee zet Moerdijk nadrukkelijk in op een toekomst in het teken van duurzaamheid.

De gemeente wil de mens centraal plaatsen als onderdeel van de samenleving. De samenleving is een samenspel van aspecten die de mens zelf betreffen, de leefomgeving en bedrijvigheid. Moerdijk kiest daarom voor de ‘definitie’ die betrekking heeft op de ‘duurzame samenleving’.

Een duurzame samenleving:

- voorziet in de behoeften van de tegenwoordige generatie;
- doet niet tekort aan de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien;
- biedt de mogelijkheid aan elk individu om zich in vrijheid te ontwikkelen, binnen een stabiele maatschappij, in harmonie met zijn omgeving.

Duurzaamheid moet niet gezien worden als een nieuw beleidsterrein. Het is een (nieuwe) manier van denken en handelen, waarbij een balans gezocht wordt tussen de pijlers maatschappij, leefomgeving en economisch klimaat. Daarom is ervoor gekozen om al het gemeentelijk beleid opnieuw tegen het licht te houden en te koppelen aan een van deze pijlers. Om dit doel te bereiken worden er drie parapluota’s opgesteld. De parapluota’s zijn onderling met elkaar verbonden.

Dit principe is in bovenstaand schema weergegeven.

Het beleid van deze drie pijlers wordt in drie parapluota’s verwoord: Leefomgeving, Economisch Klimaat en Maatschappij.

Wat is een parapluota?

De parapluota’s zijn bedoeld als kapstok voor alle gemeentelijke beleidsnotities. Ze zorgen ervoor dat er meer samenhang tussen beleid is en er minder beleidsplannen gemaakt worden. De gemeentelijke ambities en doelen staan centraal in de parapluota’s. Hieraan kan alle beleid en uitvoering verbonden worden. De uitvoeringsstrategie benoemt de hoofdrichting die wordt ingezet om de doelstellingen te realiseren. Er wordt niet op elk afzonderlijk project of activiteit ingegaan. De uitvoering van de parapluota’s heeft een dynamisch karakter, zodat kan worden ingespeeld op de actualiteit en tussentijds kan worden bijgestuurd waar nodig, altijd gericht op een duidelijke stip op de horizon. Monitoring, verantwoording en concretisering van de uitvoeringsstrategie gebeurt via de begrotingscyclus; begroting, collegeagenda en bestuursrapportages. De ‘stip op de horizon’ van de parapluota’s is 2030; daar is de visie op gericht. De ambities, doelstellingen en uitvoeringsstrategie hebben een looptijd tot en met 2017.

1.2 Wat verstaan we onder maatschappij?

De pijler ‘Maatschappij’ richt zich op mensen en de omgeving waarin zij met elkaar samenleven. De manier waarop mensen met elkaar samenleven wordt beïnvloed door de omgeving en andersom. Wanneer mensen kunnen samenleven in harmonie met hun omgeving hebben zij de mogelijkheid zich te ontwikkelen. ‘Maatschappij’ heeft betrekking op het sociale gezicht van de gemeente, waar ondersteuning en voorzieningen dichtbij zijn en de menselijke maat geldt, zoals verwoord in de Strategische Visie.

Maatschappij omvat een breed terrein en kent zowel sociaalmaatschappelijke onderdelen als fysieke elementen. Om hier structuur in aan te brengen is een indeling gemaakt naar 'basis', 'omgeving' en 'ondersteuning'. De basis is datgene wat in eerste instantie van belang is voor het welbevinden van mensen. Het gaat hierbij om de thema's wonen en gezondheid. Wanneer de basis op orde is, komt de omgeving waarin mensen zich begeven aan bod. Deze omgeving is onderverdeeld in een fysiek deel, thema woonomgeving en een sociaal deel, het thema sociale structuur. In beide thema's komen elementen van het andere terug, omdat ze elkaar beïnvloeden en in de praktijk niet strikt gescheiden zijn. Als mensen onvoldoende in staat zijn om zelfstandig deel te nemen aan de samenleving is ondersteuning nodig, dit thema vormt het sluitstuk. Een dergelijke inde-

De zorg voor ouderen gaat veranderen.

ling volgt elkaar in de praktijk niet logischerwijs op, de thema's beïnvloeden elkaar over en weer. Het is gebruikt om structuur aan te brengen in de grote diversiteit van thema's en onderdelen in de pijler maatschappij.

1.3 Waarom doelen voor maatschappij?

De maatschappij is aan het veranderen en daarmee verandert ook de rol van de overheid. Er zijn een aantal elementen die hierbij een rol spelen.

Op de eerste plaats zijn dat de mensen zelf, zij zijn steeds hoger opgeleid en zijn steeds mondiger geworden. Mensen kunnen hierdoor meer zelf doen, willen ook meer zelf doen en willen daar ook in investeren. Op diverse terreinen hebben mensen de overheid minder nodig dan voorheen of vinden zij de overheid zelfs betuttelend. De algemene tendens van individualisering versterkt dit.

In het verleden werd het realiseren van een goed onderdak, de zorg voor zieken en minder bedeedden, maar ook onderwijs georganiseerd door particulier initiatief, vaak langs de lijnen van de verschillende zuilen. Daarna heeft de overheid dergelijke taken steeds meer naar zich toegetrokken in de opbouw naar een verzorgingsstaat. De afgelopen decennia zijn deze sectoren geprofessionaliseerd en in schaal toegenomen. Hierdoor is afstand ontstaan tussen mensen die gebruik moeten en willen maken van hetgeen dat door dergelijke instituties wordt geleverd. Het maatschappelijk middenveld is geïnstitutionaliseerd.

Vanwege de vergrijzing lopen o.a. de zorgkosten op. Tegelijkertijd is de groep actieven, degene die de kosten voor een groot deel moeten opbrengen, aan het afnemen door ontgroening. Hierdoor heeft de overheid niet langer meer voldoende financiële middelen om te doen wat zij voorheen deed. Er is dan ook behoefte dat mensen meer zelf doen en om dingen anders te doen, anders te organiseren.

Kortom mensen kunnen meer doen, willen meer doen en er is behoefte dat mensen meer doen. Dit betekent voor de overheid dat zij hiervoor ook ruimte moet geven, zich moet terugtrekken en vertrouwen moet geven aan burgers zelf en diversiteit van oplossingen moet toestaan. Zo kan de kracht en het initiatief van het maatschappelijk middenveld optimaal benut worden.

Voor de hierboven geschetste verschuiving worden verschillende formuleringen gebruikt. Van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij, van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie, waarbij burgers het doen en de overheid soms een steentje kan bijdragen, doe-democratie. Voor deze paraplunota maatschappij is

deze verschuiving of kanteling van de samenleving vertaald in de volgende uitgangspunten. Deze vormen de basis voor veranderende rollen van (lokale) overheid en inwoners. Ze zijn leidend voor de manier waarop we binnen de Paraplunota Maatschappij naar de thema's en onderdelen daarvan kijken.

Beleidsuitgangspunten; de bril

- Alle burgers zijn zich bewust van en in staat om hun verantwoordelijkheid te nemen
- De kracht in de samenleving wordt benut
- De overheid is daar waar nodig
- Aansluiten bij de leefwereld van inwoners
- Ruimte voor maatwerk

Algemene ambitie van de Gemeente Moerdijk is te bouwen aan een duurzame samenleving die erop is gericht dat burgers niet alleen vandaag de dag, maar ook in de toekomst optimaal kunnen deelnemen aan de maatschappij in harmonie met hun omgeving. Samen met de doelen vanuit de paraplunota's Leefomgeving en Economisch Klimaat kan dan een duurzame woon- werk- en leefomgeving worden gecreëerd.

1.4 Landelijk, provinciaal en regionaal beleid

Een belangrijk kader voor het gemeentelijk beleid is wet- en regelgeving. Net als de gemeente, gaan rijk en provincie voor een optimale balans tussen people, planet en profit. Voor veel terreinen binnen maatschappij geldt dat de lokale overheid een grote mate van beleidsvrijheid heeft. Waar wel sprake is van wetgeving is deze vaak kaderstellend en is de invulling aan de gemeente.

De landelijke overheid erkent onder invloed van de in §1.3 geschetste kanteling van de samenleving dat de lokale overheid op steeds meer terreinen de bestuurslaag is die het best in staat is om op een efficiënte en integrale manier bijvoorbeeld zorg te organiseren voor haar inwoners. Decentralisatie van taken op het gebied van zorg en ondersteuning, jeugdzorg en (arbeids)participatie is hierop gebaseerd.

Wat geldt voor een terugtrekkende overheid en vertrouwen in burgers geldt ook voor de verhouding tussen landelijke en lokale overheid. Wanneer de lokale overheid nieuwe taken en verantwoordelijkheden krijgt is daar ook vrijheid voor nodig om deze lokaal invulling te

Vrijwilligers van buurt-
preventieteam in actie.

geven. Het is zaak dat nieuwe wetgeving hiervoor voldoende ruimte biedt en er niet teveel wordt vastgelegd in wet -en regelgeving.

Binnen de pijler maatschappij wordt op veel terreinen ook regionaal samengewerkt en voor de nieuwe taken en verantwoordelijkheden is duidelijk dat samenwerking steeds belangrijker wordt. Gemeente Moerdijk zet zich sterk in om de maatschappelijke vraagstukken met name in samenhang het hoofd te bieden.

1.5 Gemeentelijke missie en ambities tot nu

In de *Strategische Visie Moerdijk (2009)* kiest de gemeente Moerdijk ervoor de lokale mogelijkheden te benutten om de negatieve gevolgen van vergrijzing en ontgroening te onderdrukken en de nodige ontwikkelingen te starten zodat de bevolking in 2030 niet is gekrompen. De kernen behouden hun kwaliteiten als leefomgeving en hun eigenheid. De leefbaarheid in de kernen is goed, de sociale cohesie is sterk en de menselijke maat is leidend. Verenigingen en de vrijwilligers vormen het cement van de lokale samenleving. De kernen van Moerdijk beschikken over de basisfuncties: basisonderwijs, een ruimte met een ontmoetingsfunctie, passende binnen- of buitensportfaciliteiten en een kerngerichte zorgfunctie. De overige functies zijn geconcentreerd in de grotere kernen waarbij geldt dat bereikbaarheid boven nabijheid gaat. Passende zorg is voor iedereen bereikbaar. Samen met buurgemeenten heeft de gemeente een volledig en breed onderwijsaanbod dat aansluit op de regionale en lokale arbeidsmarkt.

In de *Raadsagenda 2010-2014* is een goede leef- en woonomgeving een van de doelstellingen, waarbij ook het aspect veiligheid is meegenomen. De kernen zijn bereikbaar. Bouwen naar behoefte staat centraal als het gaat om wonen. Ook het versterken van de sociale cohesie in de kernen is een doelstelling in de raadsagenda.

In de *Collegeagenda 2010-2014* "Betrokken, betrekken, betrouwbaar" wil het college de woon- en leefomgeving zowel in sociale als in fysieke zin verbeteren. Hierbij wordt tevens gestreefd naar een veiligere woon- en leefomgeving. Door te bouwen naar behoefte en te streven naar een toekomstbestendig, goed gespreid netwerk van voorzieningen, waarbij voorzieningen voor iedereen bereikbaar zijn wordt de woon- en leefomgeving in fysieke zin verbeterd. Ten aanzien van de woon- en leefomgeving in sociale zin zet het college in op waardering en ondersteuning van verenigingsleven en vrijwilligers. Als inwoners niet in staat zijn volwaardig deel te nemen aan de samenleving wordt ondersteuning geboden. Maat-

schappelijke ondersteuning wordt zo georganiseerd dat het bijdraagt aan gemeenschapszin en verantwoordelijkheid van inwoners. Via bestrijding van overlast in buurten en verhogen van het veiligheidsgevoel wordt gewerkt aan een veiligere woon- en leefomgeving.

De Structuurvisie Moerdijk 2030 (2011) vormt de ruimtelijke uitwerking van de Strategische Visie en bevat de ruimtelijke kaders voor de toekomstige ontwikkelingen binnen de gemeente Moerdijk. Voor wonen is hierin op grond van de laatste provinciale bevolkings- en woningbehoefte prognose een opgave voor de periode tot 2020 vastgelegd van 1925 woningen. Dit is inclusief de extra woningen die mogen worden gebouwd op grond van de compensatieregeling huisvesting werknemers van het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk en de bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk. Andere uitgangspunten op het terrein van wonen zijn bouwen naar behoefte op basis van migratiesaldo 0, realiseren van onderscheidende woonmilieus, herstructurering en inbreiding voor uitbreiding en verbetering kwaliteit van de bestaande woning en woonomgeving.

Handhaving van het basisvoorzieningsniveau (basisonderwijs, voorschoolse voorziening, buitensport en openbare ontmoetingsfunctie) is uitgangspunt. Er wordt ingezet op clustering en gezamenlijke (her)ontwikkeling van de voorzieningen ten behoeve van efficiënter gebruik en lage kosten voor investeringen en exploitatie. Dit vindt plaats op natuurlijke momenten, zoals renovatie, nieuwbouw en of herstructurering van de voorziening/kern. Ook wordt ingezet op een netwerk van goede verbindingen vooral tussen de verschillende kernen ten behoeve van een goede bereikbaarheid van voorzieningen. Bereikbaarheid is belangrijker dan nabijheid van (niet-basis)voorzieningen. Dit via goede, veilige wandel- en fietsverbindingen tussen en in de kernen en het optimaliseren van slimme vormen van openbaar vervoer tussen de kernen. Bij onderwijs wordt ingezet op volwaardig voortgezet onderwijs in Zevenbergen en het samen met buurgemeenten realiseren van een breed vervolg-/beroepsonderwijsaanbod dat aansluit op de regionale en lokale arbeidsmarkt.

Externe werksessie met sleutelfiguren op 10 juni 2013.

1.6 Waar staan we nu

Om de startsituatie te bepalen zijn beleidsplannen geëvalueerd, trends en ontwikkelingen in beeld gebracht en is nagegaan wat deze betekenen voor de thema's. Hieruit blijkt dat ontgroening inmiddels zijn weerslag heeft op instandhouding van voorzieningen. Door vergrijzing is het noodzakelijk oplopende zorgkosten te beperken en is het van belang dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Onder invloed van individualisering staat vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet onder druk terwijl de behoefte eraan groter wordt vanwege een terugtrekkende overheid. Uit cijfers van de burge-renquête blijkt dat inwoners zich nog niet altijd verantwoordelijk voelen voor hun omgeving of bereid zijn zich daarvoor in te zetten.

1.7 Proces naar paraplunota maatschappij

In het proces naar deze nota zijn verschillende stappen doorlopen, via een interactief proces met sleutelfiguren, (zorg)aanbieders, verenigingen, vrijwilligersorganisaties en inwoners. Dit op grond van de nota Beginspraak op maat, richtlijn voor (burger) participatie, waarbij de vorm adviseren is toegepast. Betrokken hebben hierbij gelegenheid problemen aan te dragen en oplossingen te formuleren.

Stap 1: Evaluatie beleidsplannen

Deze stap is uitgevoerd door middel van dossieronderzoek. De Wmo raad heeft geadviseerd over de evaluatie van beleidsplan maatschappij. Het resultaat is in de

vorm van een presentatie aan de raadscommissie Sociale Infrastructuur ter beschikking gesteld.

Stap 2: Sociaal maatschappelijk profiel/trends en ontwikkelingen

Deze stap heeft met name via bureauonderzoek plaatsgevonden. Er is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (bestaande) rapportages.

Stap 3: Ambitie en doelstellingen

Input voor de ambities van Gemeente Moerdijk is de Strategische Visie Moerdijk (2009), welke op interactieve wijze tot stand is gekomen, en de Structuurvisie Moerdijk (2011). Daarnaast vormen maatschappelijke trends en ontwikkelingen input voor de ambities en doelstellingen. De formulering hiervan voor de Paraplunota Maatschappij heeft plaatsgevonden via een interactief proces met zowel interne als externe deelnemers.

Interne werksessie op 28 mei 2013, met aanvullend individuele gesprekken.

Externe werksessie op 10 juni 2013 met sleutelfiguren. De commissie Sociale Infrastructuur is geïnformeerd over de bijeenkomsten en heeft via een presentatie kennisgenomen van de eerste opzet van ambitie en doelstellingen.

Stap 4: Uitvoeringsstrategie

Voor het opstellen van de uitvoeringsstrategie heeft een tweede interactieve bijeenkomst plaatsgevonden op 17 september 2013. Hierbij is het maatschappelijk middenveld breed uitgenodigd. Er zijn ideeën opgehaald voor de manier waarop ambities en doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Aan de commissie Sociale Infrastructuur is hiervan een terugkoppeling gegeven. Daarnaast is de uitvoeringsstrategie ingevuld met benodigde acties en maatregelen vanuit de interne organisatie.

Stap 5: Paraplunota maatschappij in hoofdlijnen

Aan de commissie Sociale Infrastructuur is de Paraplunota Maatschappij op hoofdlijnen gepresenteerd. Vervolgens is aan inwoners en het maatschappelijk middenveld de gelegenheid gegeven om een aanvullende reactie te geven op de Paraplunota Maatschappij.

- statistieken van de gemeente zelf en van derden, bijvoorbeeld Centraal Bureau voor Statistiek (CBS), gezondheidsmonitor GGD, Jeugd in Tel, veelal opgenomen in 'Moerdijk in Cijfers';
- onderzoeken die de gemeente zelf uitvoert of laat uitvoeren, zoals de burgerenquête.
- organisatie van interactieve bijeenkomsten over wijze van uitvoering, vergelijkbaar met de interactieve markt.

De gemeenteraad wordt over de voortgang geïnformeerd via de bestuursrapportages.

1.9 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken is de Paraplunota Maatschappij aan de hand van vijf hoofdthema's nader uitgewerkt. De eerste twee thema's gaan over wonen (hoofdstuk 2) en gezondheid (hoofdstuk 3), beide vormen een belangrijke basis voor het welbevinden van mensen. Daarna volgt de omgeving, het fysieke deel de woonomgeving in hoofdstuk 4 en de sociale structuur in hoofdstuk 5. Het sluitstuk, de ondersteuning komt terug in hoofdstuk 6 en de paraplunota sluit af met hoofdstuk 7 waarin de uitvoeringsstrategie wordt beschreven.

1.8 Voortgang en monitoring

Monitoring van de voortgang is essentieel om te volgen of we op de goede weg zitten en te kunnen bijsturen waar nodig. De voortgang van de ambities en doelstellingen van de Paraplunota Maatschappij wordt gemonitord aan de hand van onder andere:

2

WONEN

2.1 Inleiding

Wonen is een basisbehoefte. Het is belangrijk dat mensen kunnen wonen in een passende woonruimte en in een prettige en veilige woonomgeving. In de Structuurvisie 'Moerdijk 2030' is een ruimtelijk kader vastgesteld dat ook richting geeft aan het wonen. Thema's hierin zijn bijvoorbeeld de demografische ontwikkelingen en de woningbouwopgave. Dit hoofdstuk gaat met name in op de kwaliteit van de (bestaande)woningvoorraad. Kwaliteitsaspecten waar de gemeente Moerdijk de komende jaren op inzet zijn levensloopbestendigheid, duurzaamheid en veiligheid. Huiseigenaren hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid. Het thema Wonen beschrijft welke inspanningen er nodig zijn om, samen met partners, een passende woning voor inwoners te kunnen bieden.

2.2 Speelveld

Het speelveld waarbinnen het woonbeleid plaatsvindt, wordt onder andere gevormd door Rijksbeleid. Als gevolg van de economische crisis zit de woningmarkt op slot en corporaties zouden zich weer moeten richten op hun kerntaak. Het Rijk beoogd op basis hiervan een hervorming van de woningmarkt.

Het woonakkoord heeft als doel de bouw en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren, energiebesparing te bevorderen, starters te helpen en het scheefwonen tegen te gaan. De woningcorporaties moeten vanaf 2013 een verhuurdersheffing aan de overheid betalen, die oploopt tot € 1.7 miljard in 2017. Hiertegenover staat dat de woningcorporaties de jaarlijkse huurverhoging van de huren van sociale huurwoningen extra mogen verhogen om (een deel van de) verhuurdersheffing te bekostigen. De woningcorporaties kunnen ook zelf een bijdrage leveren door verkoop van huurwoningen en efficiënter te werken. Verder heeft het Rijk de bijdrage aan startersleningen in 2013 verhoogd naar € 50 miljoen. Hiermee legt het Rijk 50% in voor iedere in de gemeente Moerdijk verstrekte Starterslening. De bouwsector wordt tijdelijk gestimuleerd door een Btw-verlaging van 21% naar 6% voor bouwwerkzaamheden in de bestaande bouw zodat er meer investeringscapaciteit ontstaat. Daarnaast komt er investeringsfonds voor energiebesparende maatregelen voor huiseigenaren (woningcorporaties en particuliere woningbezitters).

De stijgende zorgkosten als gevolg van onder andere vergrijzing vragen om hervormingen in de zorg. Eén van de maatregelen van het kabinet is de invoering van scheiden van wonen en zorg, oftewel extramuralisering van de zorg. Een groep mensen zal (in de toekomst)

geen indicatie meer krijgen voor wonen in een zorginstelling. Mensen zullen daardoor langer thuis wonen en daar zorg ontvangen. Het scheiden van wonen en zorg is ingegaan op 1 januari 2013 voor de lichte zorg. Dit wordt tot 2016 opgebouwd naar zwaardere zorg. Het gaat om senioren, mensen in de geestelijke gezondheidszorg en in verstandelijk gehandicaptenzorg.

De provincie Noord-Brabant stelt regelmatig prognoses van de bevolking en de woningbehoefte op. Zo kan tijdig worden ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de omvang en samenstelling van de bevolking en kunnen kwantitatieve en kwalitatieve effecten hiervan op de woningmarkt worden aangegeven. Ook wordt ingegaan op de opgave die er ligt op het gebied van wonen met zorg, waarbij onderscheid wordt gemaakt in geschikt, verzorgd en beschermd wonen. Het blijkt dat verhoudingsgewijs de grootste opgave ligt bij het verzorgd wonen. De consequenties van het scheiden van wonen en zorg zijn nog niet in de prognose opgenomen, deze wordt in 2014 geactualiseerd. De verwachting is dat de opgave voor verzorgd wonen groter wordt.

De provincie subsidieert mensen die gezamenlijk een aantal woningen naar eigen inzicht willen bouwen met als doel er te gaan wonen, collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). De provincie heeft in 2013 € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor startersleningen. Hierdoor hoeft de gemeente Moerdijk maar 25% van iedere in de gemeente Moerdijk verstrekte Starterslening in te leggen. De corporatiesector moet zich weer richten op haar kerntaak. Inmiddels wordt meer en meer duidelijk hoe

de transformatie van de sector zijn invulling krijgt. Naast de verhuurdersheffing, die zij moeten afdragen mogen de corporaties sociale huurwoningen (huurprijs < € 681 peil 1 januari 2013) blijven bouwen en verhuren. Daarnaast mogen ze een bijdrage leveren aan stads- en dorpsvernieuwing, het verbeteren van achterstandswijken en het bouwen van gemengde wijken waar commerciële partijen dat laten afweten. Als het lokale volkshuisvestingsbeleid daarom vraagt en er géén commerciële partijen te vinden zijn kunnen woningcorporaties middeldure huurwoningen bouwen. Om marktverstoring te voorkomen, worden deze activiteiten met ongeborgde leningen gefinancierd. Het criterium voor het onderscheid tussen sociale en middeldure huurwoningen is de feitelijke huur op het niveau van de liberalisatie-grens (€ 681,-- per 1 januari 2013). Consequentie van deze maatregelen is dat de investeringsruimte wordt ingeperkt.

2.3 Stand van zaken

In deze paragraaf staat beschreven waar we nu staan en wat we al doen. Het merendeel van het beleid uit het beleidsplan Wonen 'Een (t)huis voor iedereen' wordt voortgezet, zoals de thema's: doelgroepenbeleid en kwaliteit. De samenhang met andere beleidsvelden is

door allerlei landelijke ontwikkelingen (hervorming van de woningmarkt en het scheiden wonen en zorg) nog sterker geworden en daardoor dienen we nog integraler naar het wonen te kijken.

Op basis van de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose 2011 en de 1075 extra woningen die voortvloeien uit de compensatieregeling voor huisvesting van werknemers van het Zeehaven- en Industrie-terrein Moerdijk (tot 01-01-2017) en de bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk (tot 2020) heeft de gemeente een woningbouwcapaciteit van 2.250 woningen de voor de periode tot 2030. Als gevolg van de economische crisis is de doorstroming op de woningmarkt gestagneerd. Hierdoor zal het accent van nieuwbouw meer op de bestaande woningvoorraad komen te liggen. Ook de invloed van de individualisering, de oprukkende vergrijzing en ontgroening van de bevolking vragen om een andere kwaliteit van het wonen dan voorheen. Om de woningvoorraad aan te laten sluiten bij de toekomstige vraag van diverse doelgroepen is het noodzakelijk om de bestaande woningvoorraad aan te passen in kwalitatieve zin en te komen tot levensloopbestendige, duurzame en veilige woningvoorraad. Ook betaalbaarheid en beschikbaarheid spelen daarbij een steeds grotere rol, voornamelijk voor lagere inkomensklassen.

Aanpassing bestaande woningen aan de Lage Wipstraat in Zevenbergen.

In het beleidsplan Wonen is een doelgroepenbeleid geformuleerd voor de aandachtsgroep (primaire doelgroep), starters, senioren en bijzondere doelgroepen zoals mensen met een beperking en statushouders.

Uit het recente woningbehoefteonderzoek 2010-2015 gemeente Moerdijk blijkt dat het aantal huishoudens dat op basis van hun inkomen een beroep moet doen op de sociale huursector (3000) kleiner is dan het aanbod (4050). Ondanks de afname van de kernvoorraad hebben de gemeente Moerdijk en de woningcorporaties de afgelopen jaren gezorgd voor voldoende en betaalbare huisvesting voor de aandachtsgroep. Er is in feite een overschot van ongeveer 1000 sociale huurwoningen, maar dit aanbod is niet altijd of niet volledige beschikbaar. Dit heeft alles te maken met de beperkte doorstroming op de woningmarkt als gevolg van de economische crisis en het scheefwonen. Het kabinet zet met het Woonakkoord in op het tegengaan van het scheef wonen.

Voor de doelgroep starters zijn er afgelopen jaren diverse nieuwbouwprojecten (de Vlinderbuurt 1e fase te Standdaarbuiten, Sportwijk en Groenaert te Fijnaart en 1e fase Rodenburg te Klundert) gerealiseerd waarbij rekening is gehouden met goedkope koopwoningen in een prijsklasse tot € 165.000,-, minimaal voorzien van elementaire voorzieningen.

Het gemeentelijk fonds voor startersleningen is inmiddels aangevuld tot € 1,4 miljoen en wordt voortgezet. Naast de gemeentelijke instrumenten kennen ook de woningcorporaties Brabantse Waard en Bernardus Wonen een instrument om de doelgroep starters te stimuleren op de woningmarkt. Zij verkopen huurwoningen met een bepaalde korting op de marktwaarde. Eventuele winst en verlies worden gedeeld. Bernardus Wonen heeft de komende jaren voor starters een deel van de bestaande woningvoorraad in Standdaarbuiten gelabeld als opstapwoning met een huurprijs van maximaal € 450,- (prijspeil 2013). De opstapwoningen worden via het aanbodmodel aangeboden waarbij starters voorrang krijgen.

Er zijn in de afgelopen periode diverse nieuwbouwprojecten geschikt of bestemd voor senioren gerealiseerd waarvan een aantal met zorgvoorzieningen. Enkele voorbeelden zijn Dr. Ariënslaan te Zevenbergen, complex Cura Serena te Zevenbergen, De Blomhof te Standdaarbuiten, Krugerstraat te Klundert, complex Nieuwervaert te Klundert, herontwikkeling Sancta Maria te Zevenbergen.

In het kader van het levensloopbestendig bouwen dienen alle nieuwbouwprojecten te voldoen aan de minimale eis van Woonkeur (basispakket A&B). Voor de senioren huisvesting gelden aanvullende maatregelen. Alle primaire ruimten zijn op dezelfde woonlaag gelegen en

bij gestapelde bouw is altijd een lift aanwezig. Tevens zijn de woningen voorzien van een 2e slaapkamer.

De gemeente stelt zich positief op bij initiatieven voor huisvesting van mensen met een beperking. Voor deze doelgroep is gerealiseerd de Zorgboerderij “de Zwanenhoeve te Zevenbergen. Momenteel wordt aan de Stadhuising in Klundert in de Prinsenhof (voormalig kantoor Brabantse Waard) een Thomashuis gerealiseerd.

Het Rijk verstrekt de gemeente halfjaarlijks een taakstelling in het huisvesten van statushouders. Statushouders worden overwegend gehuisvest in sociale huurwoningen. Hierover zijn afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Zij streven hierbij bij de toewijzing van de woningen naar een spreiding van de doelgroep over de kernen. In de praktijk blijkt dat de statushouders overwegend in de grotere kernen worden gehuisvest vanwege het grotere aanbod aan voorzieningen. Afgelopen jaren hebben de gemeente Moerdijk en de woningcorporaties voldaan aan de taakstelling en daarmee zorggedragen voor voldoende huisvesting voor deze doelgroep.

Huisvesting van arbeidsmigranten vraagt om aandacht. De beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten vormt het kader. In juni 2013 is er een quickscan huisvesting arbeidsmigranten opgeleverd door de regio West-Brabant. Hieruit blijkt dat er momenteel in de regio

West-Brabant naar schatting 17.000-21.000 arbeidsmigranten wonen en in de gemeente Moerdijk bijna 1700. Hiervan is de helft al goed gehuisvest. Een kwart woont in een situatie die aanvaardbaar is maar niet aan alle regels voldoet en het overige deel woont in een onacceptabele en niet te legaliseren situatie.

Regionaal is afgesproken dat we ons tot 2020 richten op de legalisatie en verbetering van de huisvestingsmogelijkheden. Door de tekorten op de arbeidsmarkt groeit in de periode 2020-2040 de behoefte aan arbeidsmigranten. Naar verwachting leidt die tot een verdubbeling van het aantal in de regio werkzame arbeidsmigranten.

De kwaliteit van het woningaanbod wordt steeds belangrijker. De traditionele energiebronnen zijn eindig en de energie- en woonlasten nemen alsmaar toe. De woningvoorraad is veelal veel van hetzelfde en onvoldoende afgestemd op de huidige woonwensen. Daarom is er een kwaliteitsimpuls noodzakelijk.

Bij alle nieuwbouwprojecten wordt de minimale eis gesteld om te bouwen volgens Woonkeur (basispakket A&B), waardoor er levensloopbestendig wordt gebouwd. Samen met diverse gemeenten, woningcorporaties en ontwikkelaars heeft gemeente Moerdijk het convenant 'duurzaam bouwen West-Brabant' ondertekend. Hiermee wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan nieuwbouw woningen en onderhoud, renovatie en herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Dit wordt verwezenlijkt door bij de planvorming een afgesproken extra inspanning te leveren in een duurzame ontwikkeling aan de hand van het GPR-gebouw.

In het beleidsplan Integrale Veiligheid wordt met name ingezet op een veilige woon- en leefomgeving. Het terugdringen van het aantal woninginbraken is daarbij een belangrijk actiepoint. Bij alle nieuwbouwprojecten wordt de minimale eis gesteld om te bouwen volgens het Keurmerk Veilig Wonen. Dit stelt prestatie-eisen voor de stedenbouwkundige randvoorwaarden, de openbare ruimte, voor kavels, gebouw en woningen. Naast het voorkomen van financiële schade, komt dit ook het veiligheidsgevoel van de burger ten goede.

2.4 Hoofddoelen

Ambitie

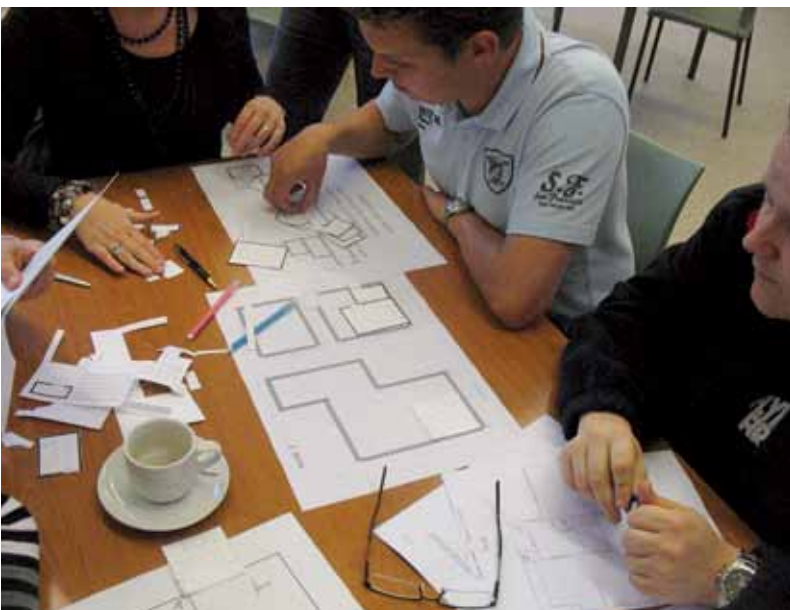
Een passende woningvoorraad in zin van levensloopbestendig, duurzaam en veilig.

Gezien de demografische ontwikkelingen als gevolg van de ontgroening en vergrijzing en het scheiden van wonen en zorg ligt er voor de gemeente een belangrijke opgave om het woonbeleid anders te organiseren. Niet alleen het aantal ouderen neemt sterk toe, ook zal een relatief groter deel van hen langer zelfstandig (moeten) blijven wonen. Met de nog te realiseren nieuwbouwoogave kan niet iedere inwoner van de gemeente Moerdijk worden gefaciliteerd om in een op hun levensomstandigheden passende woning te wonen. Daarnaast zien we dat de bouw van nieuwbouw woningen stagneert als gevolg van de economische recessie. Hierdoor zal de aandacht moeten liggen op de bestaande woningvoorraad door in te zetten op levensloopbestendigheid, duurzaamheid en veiligheid.

Rol van de gemeente

De gemeente Moerdijk heeft op het terrein van wonen een regisserende rol.

Als het gaat om een kwaliteitsslag in de bestaande woningvoorraad hebben we te maken met (sociale) huurwoningen in bezit van de woningcorporaties en de particuliere woningmarkt. Via prestatieafspraken met woningcorporaties geven we invulling aan onze regisserende rol. Voor de particuliere woningmarkt zijn minder instrumenten voorhanden en gaat het met name om informeren, faciliteren en stimuleren.

Doelstellingen

W01

Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor hun woonsituatie

Iedereen zal zich er van bewust moeten zijn dat doorstromen naar een passende woning niet zonder meer aan de orde zal zijn. Niet iedereen zal willen verhuizen. Gemeente Moerdijk verwacht van iedere inwoner dat zij de verantwoordelijkheid voor de eigen woonsituatie zelf neemt. Men woont nu naar volle tevredenheid in een (eigen) woning en men wil er zo lang mogelijk blijven wonen, ook als men straks ouder is. Dan zal men zich moeten afvragen wat hier voor nodig is. Welke maatregelen kan men zelf treffen om het wooncomfort, de woningkwaliteit en de veiligheid van de woning te vergroten.

W02

Ruimte geven voor maatwerk in de woningvoorraad

De gemeente Moerdijk vindt het belangrijk dat inwoners zoveel mogelijk de kans krijgen om in hun woonbehoefte te voorzien. Het huidige woonbeleid is er met name op gericht om voldoende woningen te bouwen en daarmee de keuzemogelijkheid van de inwoner te vergroten. Dit gebeurt met name door projectmatig te bouwen. Vanwege de economische recessie, de stagnerende woningmarkt en de kritischer geworden burger is het leveren van maatwerk nog belangrijker geworden. De woningmarkt transformeert steeds meer van een aanbod- naar een vragersmarkt. Via maatwerk wordt voorzien in de woningbehoefte van verschillende doelgroepen. Inwoners hebben keuzevrijheid, zijn verantwoordelijk voor de eigen woonsituatie en er wordt betaalbaar gebouwd. Hierdoor ontstaat gedifferentieerde woningvoorraad en een gedifferentieerde samenstelling van kernen, wijken en buurten.

W03

Passende huisvesting voor de doelgroepen

Op de eerste plaats gaat het om de aandachtsgroep, inwoners die voornamelijk zijn aangewezen op sociale huurwoningen. Het betaalbaar houden van deze woningen vergt aandacht. Huishoudens met een middeninkomen dreigen tussen de wal en het schip te vallen vanwege de nieuwe toewijzingsregels vanuit Europa en het kabinetsbeleid dat bepaald dat corporaties geen middeldure huurwoningen meer mogen bouwen. Deze groep heeft dan ook aandacht in het woonbeleid en wordt een nieuwe doelgroep van beleid. Daarnaast blijven starters, senioren en mensen met een beperking doelgroepen van beleid. De toestroom van arbeidsmigranten zorgt voor een nieuw huisvestingsvraagstuk en vormt daarmee een nieuwe doelgroep van beleid.

W04

Kwaliteitsimpuls bestaande woningvoorraad

Er zal vooral een kwaliteitsimpuls van de bestaande woningvoorraad noodzakelijk zijn. Het betekent dat woningen zo verbouwd moeten worden dat de bewoners erin kunnen blijven wonen als hun levensomstandigheden veranderen (bijvoorbeeld door ouderdom, ziekte, handicap of door inkomensdaling). Daarnaast wordt invulling gegeven aan verduurzaming van de bestaande woningvoorraad om zo bij te dragen aan beheersbare woonlasten, meer wooncomfort en een vermindering van de milieubelasting. Een ander kwaliteitsaspect is veiligheid. Inzet is een veilige woon- en leefomgeving, waarbij het terugdringen van het aantal woninginbraken een belangrijk speerpunt is.

3

GEZONDHEID

3.1 Inleiding

Een goede gezondheid draagt bij aan het welzijn van de inwoners van Moerdijk. Het is een belangrijke voorwaarde om te kunnen deelnemen aan de samenleving en er bij te horen.

De gemeente zet zich samen met haar partners in om de gezondheid van inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. Dit vergt een integrale aanpak omdat gezondheid wordt beïnvloed door verschillende factoren zoals de omgeving waar iemand woont, naar school gaat, sport, werkt etc. Maatwerk is hierbij belangrijk omdat er gezondheidsverschillen tussen (groepen) inwoners bestaan. De inzet is gericht op preventie (voorkomen) en niet op genezen. Preventie heeft een steeds belangrijkere rol gekregen. Naast de focus op gezonde leefstijl wordt met preventie getracht de toenemende zorgkosten terug te dringen.

3.2 Speelveld

Het Rijk zet met de landelijke nota gezondheidsbeleid "Gezondheid Dichtbij 2011-2015" in op vijf speerpunten: overgewicht, diabetes, depressie, roken en schadelijk alcoholgebruik. Rode draad hierbij is 'bewegen'. Ook eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen staan

centraal. De landelijke nota gezondheidsbeleid is uitgewerkt in drie thema's:

1. vertrouwen in gezondheidsbescherming
2. zorg en sport dichtbij in de buurt
3. zelf beslissen over leefstijl.

Gemeenten hebben een grote beleidsvrijheid om deze speerpunten lokaal in te kleuren.

De betrokkenheid van de provincie Noord-Brabant is met name gericht op het thema gezondheid en milieu. Er zijn de volgende speerpunten in het provinciale beleid opgenomen:

het item gezondheid wordt integraal meegewogen als aspect bij bestuurlijke besluitvorming, 'gezondheid' moet worden meegewogen bij bestuurlijke beslissingen betreffende de grote infrastructurele projecten, de gebiedsopgaven waar de provincie voor staat en bij milieu-effectrapportage (MER) trajecten. Intentie van de provincie is het ontwikkelen van een instrument waarmee gezondheid bij het initiëren van projecten op de agenda komt te staan.

Samen met 25 andere gemeenten in de Veiligheidsregio houdt de gemeente Moerdijk de Regionale Ambulancevoorziening in stand. Hiertoe is de gemeenschappelijke regeling regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (GR RAV Brabant MWN) opgericht.

Samen met 17 andere gemeenten in West-Brabant houdt de gemeente Moerdijk een gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand voor de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg (Wet publieke gezondheid). Hiervoor is de Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg (GR OGZ) opgericht. De publieke gezondheidszorg richt zich op de zorg voor de gezondheid van de samenleving en risicogroepen. De GGD voert in opdracht van gemeenten het basistakenpakket uit, geeft advies en voert op verzoek extra maatwerktaken uit. De GGD monitort de gezondheid van vier verschillende leeftijdsgroepen eenmaal per vier jaar. Er vindt een verschuiving plaats naar meer risico- en vraaggericht wer-

ken om in het tijdperk van bezuinigingen zo efficiënt mogelijk te werken.

Onder de vlag van het Centrum voor Jeugd en Gezin voeren de GGD en de thuiszorgorganisaties de jeugdgezondheidszorg uit. Dit maakt onderdeel uit van het hoofdstuk ondersteuning.

Met de invoering van de nieuwe Drank en Horecawet per 1 januari 2013 heeft het Rijk de gemeente nieuwe mogelijkheden gegeven om drankgebruik onder jongeren tegen te gaan. De gemeente reguleert, houdt toezicht en kan handhaven. De instrumenten uit de wet ondersteunen en versterken een preventieve aanpak. Inmiddels is bekend dat gemeenten per 1 juli 2014 om de vier jaar verplicht zijn een Preventie en Handhavingplan voor de verstrekking van alcohol op te stellen. Dit als onderdeel van de wetswijziging die de alcoholleeftijd verhoogd naar 18 jaar.

Uitgaan onder de 18
zonder alcohol.

3.3 Stand van zaken

De afgelopen jaren heeft de gemeente ingezet op de thema's overgewicht, gezonde leefomgeving, psychosociale problematiek (met name eenzaamheid en verslavingspreventie). Dit wordt voortgezet op integrale wijze met een preventieve aanpak op basis van de nieuwe accenten van het landelijk beleid. Het landelijk beleid wordt lokaal vertaald in de volgende drie bouwstenen:

1. Zelf beslissen over leefstijl, kies gezond.

2. Inzetten op gezondheidsproblemen die in toenemende mate voorkomen
3. Het goed en volledig (100%) uitvoeren van de wettelijke taken.

Een gezonde leefstijl is een eigen keuze en betekent: voldoende sporten en bewegen, gezonde voeding, niet roken en met mate drinken. Hierbij vragen preventie en gedragsverandering om een 'lange adem'. Voldoende sporten en bewegen draagt in belangrijke mate bij aan voorkomen van overgewicht. Via het programma Sport en Bewegen in de buurt stimuleren we deelname aan sport door het aanbod beter aan te laten sluiten bij de behoefte van inwoners en bij hun omgeving. Daarnaast is het belangrijk dat inwoners voldoende gelegenheid hebben om te sporten. Dit wordt geboden via sportaccommodaties en de openbare ruimte die onderdeel uitmaken van het hoofdstuk woonomgeving.

Overgewicht¹ komt veel voor in Moerdijk. Meer dan de helft van de volwassenen en ruim 60% van de ouderen heeft overgewicht. Dit is meer dan in West-Brabant. Al op jonge leeftijd komt overgewicht voor, bij meer dan 10 procent van de kinderen en jongeren.

Het programma Moerdijk fit4kids zet in op de combinatie gezond eten en bewegen voor kinderen en hun ouders/verzorgers. Er is een aanbod ontwikkeld om het patroon van te weinig bewegen en verkeerd eten te doorbreken. Er wordt samenwerking gezocht met partijen die (lokaal) actief zijn op het vlak van gezond eten en bewegen (sport) om dit aanbod uit te breiden voor

andere leeftijden. De focus wordt gelegd op leefstijl- en gedragsverandering om daarna te komen tot gezond eten en bewegen. De GGD geeft voorlichting en biedt diverse projecten op het vlak van voeding aan.

Meer dan de helft van de jongeren heeft al eens alcohol gedronken op een leeftijd jonger dan 12 jaar en in Moerdijk behoort vijf procent tot de categorie 'zware drinker' (meer dan 20 glazen per week). Dertig procent van de jongeren in Moerdijk is een binge drinker (drinkt 5 glazen alcohol of meer bij één gelegenheid in de afgelopen 4 weken) en vijftien procent is bij ondervraging de afgelopen maand dronken geweest. Bijna driekwart (67%) van de ouders heeft er geen probleem mee dat hun kind alcohol drinkt.

Moerdijk heeft deelgenomen aan het regionale GGD project Think Before You Drink en er zijn in deze periode een aantal acties en projecten op dit vlak uitgevoerd. Denk hierbij aan voorlichting op scholen via het DENO project en deelname aan het project Happy Ouders.

Vanwege de invoering van de Drank en Horecawet werken in de regio West-Brabant West gemeenten samen in de werkgroep Alcoholmatiging Jeugd. Insteek is het terugdringen van alcoholgebruik van jongeren tot 23 jaar. Op basis van de resultaten en aanbevelingen van een lokale veldverkenning bepalen we welke acties we met de samenwerkingspartners inzetten.

Het alleen inzetten op leefstijl is niet voldoende. Er dient ook aandacht zijn voor gezondheidsproblemen die in toenemende mate voorkomen. De focus heeft hierbij gelegen op bestrijden van eenzaamheid om depressie te voorkomen en preventie dementie.

Ruim een derde van de volwassenen in Moerdijk is matig of (zeer) ernstig eenzaam. Dit is vergelijkbaar met de regio West-Brabant. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat eenzaamheid wordt veroorzaakt door een gebrek aan relaties. Bij ruim de helft van de ouderen komt eenzaamheid voor. Hiervan is 6% (zeer) ernstig eenzaam. Via het project Samen is Wijs kunnen ouderen en alleenstaanden een huisbezoek krijgen. Vrijwilligers leggen deze bezoeken af. Hiermee trachten we eenzaamheid en armoede te bestrijden.

De prognose dementie van Alzheimer Nederland laat landelijk een verdubbeling zien van het aantal mensen dat getroffen zal worden door deze ziekte, van 260.000 in 2013 naar 540.000 in 2040. In Moerdijk zien we dat in 2013 532 mensen aan de ziekte lijden en in 2040 dit 1091 mensen zullen zijn.

Moerdijk neemt deel aan het Regionaal dementie ondersteuningsnetwerk (RDO) in de regio Dongemond. Doelstelling is ondersteuning aan mensen met dementie en hun betrokken mantelzorgers, vrijwilligers en profes-

¹ Overgewicht = BMI 25-30, Obesitas BMI ≥ 30, BMI = Body Mass Index (gewicht in kg/lengte in meters²)

sionals. Via netwerkvorming kunnen deelnemende partijen hun activiteiten op elkaar afstemmen en de zorg naar een hoger plan tillen. Voor de gemeente is een rol weggelegd in het kader van preventie activiteiten. In Moerdijk worden deze uitgevoerd door de demencieconsulent van Surplus. Ook wordt er samen met de gemeente Drimmelen maandelijks een Alzheimercafé georganiseerd.

Vanwege de bezuinigingen is er een tendens om wettelijke taken niet meer volledig en goed uit te voeren, maar het risico te nemen om deze taken beperkter uit te voeren. Moerdijk kiest voor volledige en juiste uitvoering van haar wettelijke taken. De inwoners moeten kunnen vertrouwen op de (lokale) overheid voor juiste informatie en goede uitvoering van haar taken.

3.4 Hoofddoelen

Ambitie

Meer mensen kiezen voor een gezonde leefstijl.

Inwoners moeten goed geïnformeerd worden zodat er vertrouwen is in de gezondheidsbescherming. Door informatieverstrekking zijn zij op de hoogte van gezondheidsrisico's. Door deze kennis en bewustwording zullen meer mensen kiezen voor een gezonde leefstijl.

Rol van de gemeente

Gemeente Moerdijk heeft bij leefstijl en aanpakken gezondheidsproblemen een faciliterende en stimulerende (regie-)rol. Inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid om te kiezen voor een gezonde leefstijl. We zoeken naar nieuwe samenwerkingspartners bij de aanpak van gezondheidsthema's. We zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van betrouwbare (gezondheids-) informatie en zorgen voor gerichte voorlichting. Als we zaken uitvoeren liggen daar voornamelijk wettelijke verplichtingen aan ten grondslag en wordt bij de uitvoering ervan, waar mogelijk, de vraag van de inwoners nagegaan.

Doelstellingen

G01**Inwoners beslissen zelf over leefstijl: kies gezond!**

Gezondheidsbedreigingen komen vaak voort uit een ongezonde leefstijl. Dat wordt steeds meer zichtbaar met de toename van chronische ziekten. De inwoner heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid. Via uitvoering van (kleinschalige) projecten inwoners stimuleren om te bewegen, gezond te eten en niet te roken of te drinken. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de leefwereld van de inwoners en wordt samenwerking gezocht met nieuwe partijen.

G02**Gezondheidsproblemen die in toenemende mate bij inwoners voorkomen aanpakken.**

We zetten in op het preventief aanpakken van gezondheidsproblemen die in toenemende mate voorkomen zoals momenteel eenzaamheid en dementie. Beperkingen als gevolg van deze gezondheidsproblemen vormen de belangrijkste obstakels voor een zelfstandig leven. Ingezet wordt op het (beter) gebruik van de sociale netwerken en de kwetsbaarheid van deze doelgroepen te verminderen.

G03**Inwoners kunnen vertrouwen op gezondheidsbescherming**

Verschillende risicofactoren voor de gezondheid kunnen inwoners zelf niet of moeilijk beïnvloeden. Naast genetische factoren zijn dat externe factoren zoals milieu, infectieziekten, rampen/crises, gevaarlijke stoffen in voeding en andere producten. Door het volledig voldoen aan de wettelijke taken, wordt getracht (ernstige) gezondheidsrisico's te voorkomen.

4

WOONOMGEVING

4.1 Inleiding

Gemeente Moerdijk zet in op een prettige en veilige woonomgeving. Voor de leefbaarheid is het nodig, dat mensen elkaar in een prettige en veilige (woon)omgeving kunnen ontmoeten.

In dit hoofdstuk is de woonomgeving onderverdeeld in drie elementen. Het gaat om activiteiten in sociaal maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, ontmoeting, sport en cultuur, de openbare ruimte met daarin monumenten, speelvoorzieningen en meubilair, groen, wegen en openbare verlichting en de bereikbaarheid van de voorzieningen en de woning.

Hierbij staat centraal dat deze voorzieningen in een woonomgeving beschikbaar zijn op basis van behoefte en draagvlak en in de voorzieningen kwaliteit wordt geboden. Onder kwaliteit verstaan we aspecten zoals veilig, sociaal, heel, schoon en aantrekkelijk. Inwoners zijn mede verantwoordelijk voor de instandhouding van de voorzieningen.

Een openbare ruimte die kwalitatief goed op orde is, verleidt mensen tot ontmoeting en tot verantwoordelijkheid nemen voor de eigen omgeving. Een randvoorwaarde is dat de voorzieningen en de woning op een veilige manier bereikbaar zijn met diverse vervoersmiddelen. Dit is een gezamenlijke taak van de gemeente en de inwoners.

In de Paraplunota Economisch Klimaat 2012-2030 is nader ingegaan op de centrumfunctie van de kernen met voorzieningen zoals detailhandel en horeca, waarbij verbindingen zijn gelegd met sociaal-maatschappelijke functies.

4.2 Speelveld

In deze paragraaf komen relevante trends aan de orde en geven we aan wat er speelt ten aanzien van landelijk en provinciaal beleid.

Maatschappelijke trends

Er worden minder kinderen geboren en de mensen worden steeds ouder. Daardoor neemt het aandeel jongeren in de samenleving af. Hierbij is bovendien sprake van krimp op het platteland en groei in de steden. Het in stand houden van scholen en de kwaliteit van het onderwijs staat op sommige plekken daardoor onder druk. Sommige voorzieningen voor kinderen en jongeren in sociaal maatschappelijke accommodaties komen ook onder druk te staan. Deze druk wordt versterkt door financiële bezuinigingen door diverse overheden.

In schoolgebouwen en andere sociaal maatschappelijke accommodaties (sportaccommodaties, gemeenschapshuizen etc.) is er daardoor sprake van meer leegstand

en van meer 'daluren'. Veel van die leegstand en daluren door afname van de activiteiten, zijn voor de gebruikers onzichtbaar.

Daarentegen worden sommige ouderen kapitaalkrachtiger en blijven actiever en hebben meer behoefte aan activiteiten (bijvoorbeeld jeu de boules op sportgebied). Anderzijds zullen, door gewijzigde wetgeving op het terrein van zorg, ook veel ouderen, ondanks dat ze een beperking hebben, langer thuis blijven wonen in plaats van dat ze intramurale zorg krijgen.

De meeste mensen zijn mobieler dan vroeger en hebben daardoor ook een groter actieradius om hun activiteiten in te vullen en voorzieningen te bereiken.

Het autogebruik en het aantal personenauto's neemt toe door de vergrijzing, individualisering en intensivering (mensen willen meer in dezelfde tijd/volle agenda). Dit heeft gevolgen voor onder andere het parkeren, verkeersveiligheid en het gebruik van andere vervoersmiddelen als de fiets en het openbaar vervoer.

Landelijk en provinciaal beleid

Sociaal maatschappelijke voorzieningen

De landelijke overheid geeft de gemeente een grote mate van beleidsvrijheid als het gaat om het accommoderen en faciliteren van sociaal maatschappelijke voorzieningen. Alleen op het terrein van onderwijs gelden wettelijke taken. De landelijke overheid heeft de gemeente binnen de gemeentegrenzen wettelijk verantwoordelijk gemaakt voor het zorgen voor schoolgebouwen (onder andere nieuwbouw, uitbreiding en buitenonderhoud) en gymnastiekaccommodaties voor scholen.

Onlangs heeft het Rijk een beleidsvisie op de leerlingendaling in primair onderwijs en voortgezet onderwijs uitgebracht. Meer samenwerking tussen scholen is nodig voor het onderwijs. Belemmeringen voor samenwerking zullen worden weggenomen, en er zal een prikkel geïntroduceerd worden die samenwerking stimuleert en ruimte laat voor maatwerk. De kleine scholentoeslag (scholen krijgen bij minder dan 145 leerlingen meer geld per leerling) wordt afgeschaft en vervangen door een financiële prikkel bij samenwerking.

De landelijke overheid heeft het voornemen om per 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan de buitenkant van de schoolgebouwen over te hevelen van de gemeenten naar de schoolbesturen.

Het schoolbestuur is het bevoegd gezag dat de school in stand houdt voor het geven van onderwijs. Scholen krijgen jaarlijks een bedrag per leerling voor onder andere personeelskosten, vervanging onderwijsleerpakket en meubilair, en materiële instandhouding van het schoolgebouw.

Scholen zijn wettelijk verplicht om buitenschoolse opvang te organiseren op verzoek van ouders/verzorgers, al dan niet in het schoolgebouw.

Kinderopvang is een commerciële voorziening. De vraag naar kinderopvang en daarmee de ruimtebehoefte voor kinderopvang is de afgelopen jaren sterk afgenomen door onder andere de vermindering van de toeslag door de rijksoverheid aan ouders en de toenemende werkloosheid. De vraag naar kinderopvang wordt daarmee mede bepaald door landelijke ontwikkelingen.

Beheer en onderhoud openbare ruimte en speelruimte

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte kent geen uitgebreide regelgeving en voorschriften van de landelijke overheid. In de Wegenverkeerswet staat de onderhoudsplicht van de wegbeheerder. De gemeente heeft deze onderhoudsplicht vertaald in verschillende onderhoudsambities. Alle ambities zijn gelijk aan of overstijgen de ondergrens van verantwoord wegbeheer. De inrichting van de openbare ruimte gebeurt op basis van CROW richtlijnen. (CROW is een onafhankelijke stichting die het nationale kennisplatform vormt voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte.) De veiligheid van speeltoestellen is omschreven in het attractiebesluit voor speelvoorzieningen. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de Flora- en faunawet.

Monumenten

In 2009 heeft de landelijke overheid besloten tot modernisering van de monumentenzorg.

Het gaat om drie grote veranderingen:

- Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening.
- Krachtigere en eenvoudigere regels.
- Herbesteden van monumenten die hun functie verliezen.

De landelijke overheid heeft hiervoor de gemeente verantwoordelijk gemaakt.

Gemeenten zijn per 1 januari 2012 bij het vaststellen van bestemmingsplannen verplicht het aspect cultuurhistorie mee te nemen in de belangenafweging. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente vooraf een analyse moet maken van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Hiertoe is het gewenst te komen tot een gemeentelijke cultuurhistoriekaart. Deze biedt een actueel overzicht van het bovengrondse cultuurhistorisch erfgoed ((steden)bouwkundige objecten, structuren en landschappelijke gebieden met cultuurhistorische waarde) in de gemeente.

Daarnaast is het opstellen en uitvoeren van archeologisch beleid een gemeentelijke aangelegenheid. Wetgeving verlangt van gemeenten dat zij archeologische waarden volwaardig meewegen in de ruimtelijke planvorming. Archeologie geeft met name een gedetailleerd overzicht van de ondergrondse historische resten (archeologische waarden en verwachtingen) in de gemeente.

Bereikbaarheid van de voorzieningen

Het marktaandeel en het gebruik van het openbaar vervoer (OV) in plattelandsgebieden is de laatste jaren teruggelopen (Blik op de personenmobiliteit, Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, nov 2011). Dit gegeven heeft geleid tot een nieuwe OV-visie van de provincie Noord-Brabant. De provincie is hierin de verantwoordelijke overheid. Vraaggericht vervoer, in plaats van het huidige aanbodgerichte vervoer, staat hierin centraal. Een ander uitgangspunt is dat niet de provincie maar de vervoerder verantwoordelijk is voor de opbrengst. In de praktijk betekent dit dat er zoveel mogelijk bussen worden ingezet op trajecten waar veel reizigers zijn. Waar reizigersaantallen achterblijven, verdwijnen mogelijk buslijnen of zullen minder bussen gaan rijden. Het programma van eisen van de aanbesteding van de concessie OV is ook zo ingericht. Dit kan gevolgen hebben voor het aanbod van OV binnen de gemeente. Aan de andere kant wordt wel ruimte geboden aan kleinschalige ideeën zoals een boodschappenbus of OV-fiets project. Deze kunnen ook uit de maatschappij zelf komen.

De regio West-Brabant heeft een eigen OV-visie opgesteld waarmee ze wil bewerkstelligen dat een bepaalde

mate van OV gehandhaafd blijft. Hierin is ook een koppeling gemaakt met het kleinschalig collectief vervoer (regiotaxi), waarvan zowel Wmo-cliënten als zogenaamde 'vrije reizigers' gebruik kunnen maken.

Trends geven aan dat in landelijke gebieden minder gebruik wordt gemaakt van de fiets dan in stedelijke gebieden. Maar aan de andere kant neemt het recreatieve fietsen juist toe en ook scholieren blijven een belangrijke fietsdoelgroep. Om het gebruik van de fiets te stimuleren, legt de rijksoverheid daarom al enkele jaren middels de Structuur Visie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) aan gemeenten op dat de fietsnetwerken moeten voldoen aan de landelijke CROW richtlijnen.

Uit de SVIR volgt nog een andere verplichting die opgelegd wordt aan de decentrale overheden. Het nationale doel is een permanente verbetering van de verkeersveiligheid met als beoogd resultaat een reductie van het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden (maximaal 500 verkeersdoden en maximaal 10.600 ernstige verkeersgewonden in 2020). De provincie Noord-Brabant heeft dit vertaald in de doelstelling nul verkeersslachtoffers (Brabants verkeersveiligheidsplan 2012-2016). Deze ambities moeten door de GGA-regio's (Gebieds Gerichte Aanpakregio's) en gemeenten uitgewerkt worden in maatregelenpakketten en verkeersveiligheidsbeleid.

4.3 Stand van zaken

Sociaal maatschappelijke voorzieningen

In de Structuurvisie 2030 is opgenomen dat de kern van het accommodatiebeleid is het handhaven van het basisvoorzieningenniveau in elke kern met de basisvoorzieningen: basisonderwijs, voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzaalwerk), buitensport en een openbare ontmoetingsfunctie. Bij de uitvoering van het accommodatiebeleid wordt reeds uitgegaan van clustering en gezamenlijke (her)ontwikkeling van de voorzieningen opdat het gebruik zo efficiënt als mogelijk is en de kosteninvestering en exploitatielasten zo laag mogelijk zijn. Dit wordt opgepakt wanneer renovatie, nieuwbouw en/of herstructurering van (de wijk om) een voorziening nodig is.

Uit de burgerenquête gemeente Moerdijk over 2012 blijkt dat inwoners zeer tevreden zijn over de voorziening basisonderwijs in hun buurt en over de gemeentelijke sportvoorzieningen. Drie op de tien volwassenen hebben incidenteel buurt-, dorps- en gemeenschaps-huizen bezocht. Ouderen bezoeken relatief vaker deze voorzieningen. Men bezoekt deze voorziening voor vergaderingen, verenigingsactiviteiten, sporten en bewegen, cultuurbeoefening en op feestdagen.

Meerdere fysieke brede scholen en multifunctionele accommodaties zijn en worden gerealiseerd door woningbouwcorporaties. Echter door landelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk wonen), is het de vraag of woningbouwcorporaties dit in de toekomst blijven doen en of ze nog de (financiële) mogelijkheden hebben om te investeren in sociaal maatschappelijk vastgoed.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen heeft de raad besloten om te willen bezuinigen op de gemeentelijke eigendommen. De mogelijkheden tot bezuinigingen zijn op dit moment in onderzoek. Een eerste bezuinigingsaanzet is gegeven door het aanpassen van huurtarieven, het afstoten van gemeentelijke gebouwen en het vragen van bijdragen aan verenigingen in het onderhoud van de voorziening.

Door leerlingendaling is er in een aantal basisscholen en bij het speciaal basisonderwijs nu al sprake van overcapaciteit en leegstand. Nieuwe leerlingenprognoses (2013) geven aan dat de verwachting is dat het leerlingenaantal in het primair onderwijs verder zal dalen met ongeveer 10% in de periode 2013-2033. Er zijn ook basisscholen waarvoor zelfs een daling wordt verwacht van ruim 26%. Er komt daardoor (financiële) druk op het in stand houden van de basisvoorziening basisonderwijs en voorschoolse voorziening in kleine kernen met maar 1 basisschool.

Bij de voorbereiding van de uitbreiding van Het Markland College Zevenbergen is reeds rekening gehouden met de actuele leerlingenprognose, waarbij uitgegaan is van een stijging van het leerlingenaantal vanwege het volledige onderwijsaanbod met VMBO Theoretische Leerweg, HAVO en VWO.

Door de verdere leerlingendaling in de toekomst zal er in veel schoolgebouwen meer overcapaciteit en leegstand ontstaan en zal het gebruik van gymnastiekaccommodaties door basisscholen verminderen.

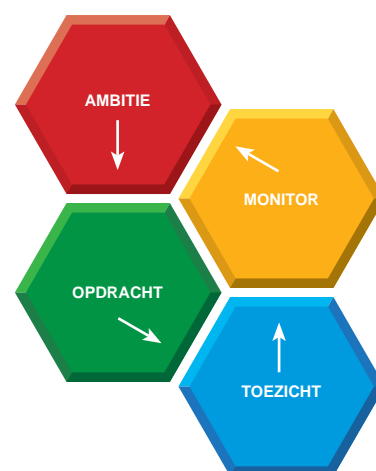
Vanwege het ontstaan van kleinere scholen en leegstand in de schoolgebouwen is een versteviging met andere activiteiten vaak noodzakelijk om het onderwijs te behouden. Daarom wordt in de Nota bouwstenen voor een toekomstig accommodatiebeleid en in de lokaal educatieve agenda 2010-2014 ingezet op de ontwikkeling van brede scholen. De gemeente Moerdijk gaat bij brede scholen uit van samenwerking in een netwerk en indien mogelijk ook in een fysieke multifunctionele accommodatie met daarin een prominente rol voor de functie onderwijs. Hiervan is alleen sprake bij een nieuwbouwtraject of verbouwtraject of leegstand in het schoolgebouw. In de praktijk leidt de brede schoolontwikkeling vaak tot een uitbreiding van een aantal kindgerichte activiteiten/voorzieningen binnen het schoolgebouw. Eind 2013 is de helft van de basisscholen inmiddels een brede

school. De raad heeft middelen beschikbaar gesteld om de overige scholen te begeleiden in de ontwikkeling tot brede school.

Vanwege daling van het aantal peuters en als uitwerking van de bezuinigingsopdracht om 10% te korten op de grote subsidies, is de peuterspeelzaal in 2013 omgezet in een voorschool groep (peutergroep in nauwe samenwerking met kleutergroep van de basisschool), zodat deze voorschoolse voorziening toch beschikbaar blijft in de kleine kern. In de grotere kernen is gekozen voor een harmonisatie tussen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Dit gaat nu verder als peuteropvang.

De voorzieningen in de openbare ruimte

De gemeente Moerdijk wil haar inwoners en bezoekers een fraaie en goed verzorgde openbare ruimte bieden, waarbij heel, veilig en duurzaam centraal staan. De raad heeft hiertoe verschillende niveaus van onderhoud vastgelegd in het beleidskader beeldkwaliteit, gemeente Moerdijk 2011 – en verder. Hierin ligt de ambitie vast waaraan de beeldkwaliteit van de openbare ruimte moet voldoen. Monitoring vindt plaats door middel van schouwen. Er is een technische schouw (gemeente controleert aannemer), een bewonersschouw (inwoners controleren gemeente) en een schouw met de jeugd als maatschappelijke stage. De systematiek van schouwen van beeldkwaliteit ondersteunt het kwaliteitsgericht werken en het borgen van een continue kwaliteit. Aandachtspunt is dat de bezetting van de burgerschouw de afgelopen jaren terugloopt.

Bij groot onderhoud en herinrichting van wegen worden bewoners betrokken. Via brief of bewonersavond wordt input gevraagd om een goed eindresultaat te bereiken, uitgaande van een beheerbewust ontwerp. Uit de burgerenquête 2012 gemeente Moerdijk blijkt dat bijna driekwart van de inwoners tevreden is met het

Hoe zorgen we samen voor een veilige route naar school?

beheer en onderhoud van het openbaar gebied in de eigen woonomgeving. Inwoners zijn zeer tevreden over de straatverlichting.

De raad heeft de Nota Speelruimtebeleid 2010-2014 vastgesteld op grond waarvan voldoende openbare speelruimte voor kinderen van 0 tot 19 jaar wordt gerealiseerd.

Duurzame ontwikkelingsmogelijkheden in de directe woonomgeving voor kinderen in verschillende leeftijdsfasen worden bevorderd en mogelijk gemaakt. Bij de (her)inrichting van speelruimte wordt rekening gehouden met de samenstelling van de bevolking en een evenwichtige spreiding van speelvoorzieningen in de kernen. De verzoeken van bewoners worden tegen deze kaders afgezet.

Inmiddels zijn 4 nieuwe speelplekken gerealiseerd en 6 bestaande speelplekken vernieuwd of uitgebreid. Daarnaast zijn er 3 openbare schoolpleinen en 4 gedeeltelijk openbare schoolpleinen in de gemeente mogelijk gemaakt. Het creëren (aanwijzen) van informele speelruimte behoeft nog aandacht. De veranderingen in speelruimte vinden plaats in afstemming met de omwonenden en de buurtkinderen.

Ten aanzien van het voorzieningenniveau in de buurt

zijn inwoners het minst tevreden over de voorzieningen voor jongeren, blijkt uit de burgerenquête 2012 gemeente Moerdijk.

Voor een aantrekkelijke woonomgeving wil de gemeente het bovengronds cultuurhistorisch erfgoed beschermen en in stand houden. Hiertoe is de notitie 'Uitgangspunten en randvoorwaarden Monumentenbeleid' vastgesteld. De verordening Erfgoed is aangepast op basis waarvan de eerste gemeentelijke monumenten zijn aangewezen. Daarnaast is het Moerdijks Restauratiefonds ingericht waardoor eigenaren van een gemeentelijk monument in aanmerking kunnen komen voor een laagrentende lening voor de instandhouding van hun object. De gemeente heeft nog geen archeologisch beleid vastgesteld voor de ondergrondse historische resten (archeologische waarden en verwachtingen) in de gemeente.

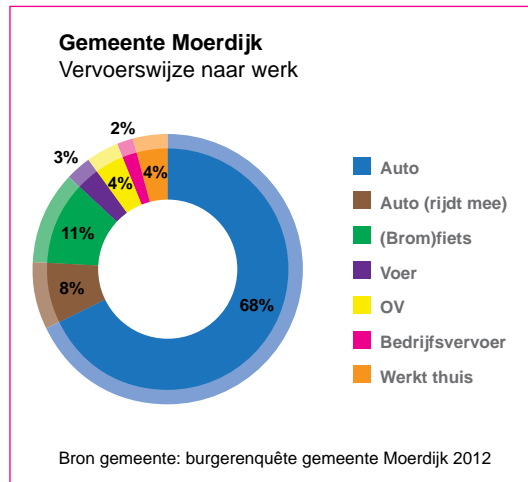
Bereikbaarheid van de voorzieningen.

Op basis van het Lokaal Mobiliteitsplan (LMP) wordt in Moerdijk gewerkt aan de verbetering van bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Het onderdeel leefbaarheid is nu onderdeel van de paraplu-nota Leefomgeving. In de paraplu-nota Economisch Klimaat komt de bereik-

baarheid van economische (werk)locaties (bedrijventer-reinen, agrarische bedrijven, centra van kernen) aan de orde.

Uit de burgerenquête gemeente Moerdijk 2012, blijkt dat ook in Moerdijk het vervoer (naar werk) voor het grootste gedeelte plaatsvindt met de auto:

Dit heeft gevolgen voor onder andere het parkeren, verkeersveiligheid en het gebruik van andere vervoersmid-delen als de fiets en het openbaar vervoer.

Het parkeren is nader toegelicht in het Parkeerbeleidsplan gemeente Moerdijk.

Veel van de woongebieden in de gemeente Moerdijk zijn in de vorige eeuw ontwikkeld. Door de enorme groei van het autobezit zijn er niet in alle buurten en straten voldoende parkeervoorzieningen. Gezien de beperkte ruimtelijke mogelijkheden en de gewenste ruimtelijke kwaliteit is parkeren voor de deur niet overal haalbaar. Het parkeerbeleidsplan behoeft een kleine actualisatie-slag mede op basis van de uitgevoerde parkeeronder-zoeken en de geactualiseerde CROW-richtlijnen.

Er ontstaan knelpunten op het gebied van verkeersvei-ligheid bij onder meer scholen omdat steeds meer kin-deren met de auto naar school worden gebracht. Een deel van de knelpunten is subjectief. Dit houdt in dat er niet zozeer ongevallen plaatsvinden, maar dat mensen de schoolomgeving als onveilig ervaren. Gevolg daar-van is dat nog meer ouders kinderen met de auto naar school brengen. Ook op andere plaatsen in de gemeente bestaan verkeersveiligheidsknelpunten. Deze staan ver-meld in het Lokaal Mobiliteitsplan gemeente Moerdijk. De provincie, de GGA-regio Breda (Gebieds Gerichte Aanpakregio Breda) en gemeente zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het verkeersveiligheidsbeleid.

Overheden en bedrijven investeren in wegen en tech-niek, maar er is meer nodig dan drempels, borden en controles alleen. Uit onderzoek blijkt dat circa 90% van

De door vrijwilligers bestuurde buurtbus.

de verkeersongevallen wordt veroorzaakt door menselijk falen. Er is dus veel winst te behalen als het menselijk gedrag in het verkeer verbetert, als het bewustzijn van de Brabantse verkeersdeelnemer wordt vergroot en gestimuleerd om zelf in actie te komen: meer innovatieve ideeën, meer samenwerking met de vier O's (ondernemers, onderwijs, overheden en omgeving) én een gedeelde verantwoordelijkheid (bron Brabants Verkeersveiligheidsplan).

Uit het onderdeel veiligheid van het LMP blijven diverse beleidlijnen en acties van kracht. Het betreft onder meer het Duurzaam Veilig inrichten van wegen in combinatie met onderhoudswerkzaamheden. Ook het Brabants VeiligheidsLabel (BVL) blijft een onderdeel van het verkeersveiligheidsbeleid. Andere doorlopende activiteiten zijn het tweemaandelijks verkeersoverleg, het monitoren van de verkeersveiligheid en het aanpakken van verkeersongevallenlocaties. Het categoriseringsplan en het overzicht van knelpunten blijven (gewijzigd) van kracht. Deze laatste komen aan de orde in het gebiedsplan proces. Deze zaken zullen uiteindelijk een plek krijgen in het op te stellen verkeersveiligheidsplan.

De inwoners van Moerdijk maken vaak gebruik van recreatieve wandel- en fietsroutes (Bron: Burgerenquête 2012 gemeente Moerdijk). Het stimuleren van fietsgebruik is uitgewerkt in de notitie fasering Fiets- en wandelpadennetwerk gemeente Moerdijk, deze is momenteel in uitvoering.

Verder is in het Lokaal Mobiliteitsplan een actiepunten opgenomen met betrekking tot voetgangersvoorzieningen naar essentiële bestemmingen en (sociaal maatschappelijke) voorzieningen. Hier wordt op dit moment pragmatisch mee omgegaan. Indien er onderhoud aan de weg (inclusief trottoir en dergelijke) of het gebouw gepleegd wordt, wordt bekeken of voetgangersvoorzieningen aangepast moeten worden. Bij nieuwbouw en herstructurering worden de geldende CROW-richtlijnen toegepast. Deze lijn wordt in de toekomst doorgezet. Daarnaast kunnen aan de hand van de gebiedsplannen ook knelpunten aan het licht komen. Deze worden op een zelfde wijze aangepakt.

Wat betreft de bereikbaarheid met OV is de gemeente afhankelijk van het beleid van de provincie (busvervoer) en het Rijk (trein).

Er zijn streeklijnen tussen Willemstad, Fijnaart en Roosendaal, tussen Fijnaart, Klundert, Zevenbergen, Langeweg, Zevenbergschen Hoek en Breda en tussen Zevenbergen, Prinsenbeek en Breda. Aanvullend op de streeklijnen is er een aantal schoollijnen en zijn er buurtbussen. In hierna opgenomen figuur is het huidige netwerk van streeklijnen en buurtbussen weergegeven.

Figuur: huidige buslijnnet gemeente Moerdijk

De beoordeling van het openbaar vervoer door de inwoners is de laatste jaren toegenomen (Bron: Burgerenquête 2012 gemeente Moerdijk).

Op dit moment is de provincie verwickeld in een aanbestedingsprocedure om voor 2015 een nieuwe vervoerder te vinden. Het is nog onduidelijk hoe dit gaat uitpakken voor Moerdijk. Wel is duidelijk dat de mogelijkheid geboden wordt om kleinschalige mobiliteitsoplossingen in te richten. Een voorbeeld hiervan is vrijwilligersvervoer tussen bepaalde woonomgeving en voorziening. Deze ideeën kunnen ook vanuit de samenleving komen.

De gemeente Moerdijk kent daarnaast twee treinstations, Lage Zwaluwe en Zevenbergen. Beide worden bediend door stoptreinen tussen Roosendaal en/of Breda en Dordrecht. In Roosendaal, Dordrecht en Breda kan overstapt worden op Intercity's naar Zeeland, Rotterdam en Tilburg. In Breda kan ook overstapt worden op een trein naar Brussel-Parijs. In Roosendaal kan overstapt worden op een trein naar Antwerpen.

Aanvullend op het reguliere openbaar vervoer kent Moerdijk samen met 17 andere gemeenten in West-Brabant het systeem van de regiotaxi (deeltaxi West-Brabant). De regiotaxi is toegankelijk voor mensen met en zonder beperking. Hier is ook het Wmo-vervoer ondergebracht. Voor deze doelgroep geldt een speciaal tarief. Het gemak van het deur-tot-deur vervoer, de gerichte klantenservice en het (net als het overige OV gesubsidieerde) relatief lage tarief zorgt er voor dat er veel gebruik gemaakt wordt van de regiotaxi. De opdrachtgevers voor de regiotaxi, de gemeenten, worden daardoor geconfronteerd met hoge kosten. Om een kostenbesparing te bewerkstelligen zijn er diverse maatregelen getroffen. Eén daarvan is het toegankelijk

Dorpsavond gebiedsplan
Fijnaart in dorpshuis de
Parel.

4.4 Hoofddoelen

maken van bushaltes, zodat mensen het OV kunnen gebruiken in plaats van de regiotaxi. Een ander middel kan zijn om alternatieve vervoersvormen te stimuleren zoals vrijwilligersvervoer. Hierbij moet wel maatwerk en continuïteit geboden worden.

Gebiedsplannen

In het voorjaar van 2013 is gestart met de uitrol van gebiedsplannen over de hele gemeente. De doelstelling hierbij is om burgers en organisaties te betrekken bij het vormgeven en beheren van de leefomgeving en een efficiëntere inzet van menskracht en middelen, met als resultaat meer met minder doen. De voorzieningen in de woonomgeving en de bereikbaarheid daarvan spelen hierin een belangrijke rol.

De hiervoor geschetste ontwikkelingen als beperkte investeringsmogelijkheid van woningcorporaties, bezuinigingsopdracht voor het gemeentelijk vastgoed, leerlingdaling en leegstand nopen tot een discussie over de haalbaarheid van instandhouding van basisvoorzieningen in elke kern. Via de gebiedsplannen is het mogelijk hierover met de inwoners van de kern over in gesprek te gaan. Ook biedt het instrument gebiedsplannen de mogelijkheid om de betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte onder de aandacht te brengen.

Ambitie

Een goede en veilige woonomgeving op basis van behoefte en draagvlak.

De gemeente Moerdijk wil de kernen leefbaar houden voor de inwoners door het op een efficiënte wijze behouden, versterken en veilig bereikbaar houden van de noodzakelijke voorzieningen in de woonomgeving. De voorzieningen zijn gebaseerd op kwaliteit en draagvlak en behoefte van de inwoners. Dit betekent maatwerk en ook dat er verschillen tussen kernen kunnen zijn. Inwoners zijn mede verantwoordelijk voor het in stand houden van de voorzieningen. Voorzieningen hebben pas bestaansrecht als er voldoende vraag (behoefte en draagvlak) en budget (en/of inzet) beschikbaar is. Het aanbod van bestaande voorzieningen dient beter afgestemd te worden op de vraag van inwoners en verenigingen.

Rol van de gemeente

Onder invloed van demografische ontwikkelingen en noodzaak tot efficiënte inzet van middelen is het niet langer haalbaar om als gemeente alle huidige voorzieningen in de woonomgeving op het huidige niveau duurzaam in stand en beschikbaar te houden.

De gemeente geeft ruimte aan inwoners om hierin hun verantwoordelijkheid te nemen en samen keuzes te maken. De rol van de gemeente wordt meer regisserend in plaats van alleen maar faciliterend.

Doelstellingen

WO01**Sociaal maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan sociale structuur en ondersteuning dichtbij**

De facilitering van sociaal maatschappelijke voorzieningen dient plaats te vinden op basis behoefte, draagvlak en kwaliteit en niet op basis van geografische spreiding. De voorzieningen worden aangeboden in een kansrijke omgeving op een aantrekkelijke plek, waar een duurzame en veilige instandhouding en exploitatie mogelijk is. De eigen verantwoordelijkheid van de gebruiker(s) wordt gestimuleerd. Clustering van de voorzieningen is een vaste leidraad, zodat het gebruik zo efficiënt als mogelijk is en de kosteninvestering en exploitatie zo laag mogelijk zijn. De facilitering door de gemeente vindt plaats bij voldoende meerwaarde voor de sociale structuur en/of ondersteuning dichtbij.

WO02**Een kwalitatief goede openbare ruimte stimuleert tot ontmoeting en draagt bij aan de sociale structuur**

In samenspraak met gebruikers/inwoners dient er een goede balans tussen verschillende elementen in de openbare ruimte te zijn. Inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid in de openbare ruimte en nemen deze ook. De openbare ruimte heeft een ontmoetingsfunctie en draagt bij aan de sociale structuur. Ze biedt voldoende gelegenheid voor sport en beweging. De openbare ruimte wordt onderhouden en duurzaam in stand gehouden op basis van de vastgestelde niveaus die zijn opgenomen in "Het beleidskader beeldkwaliteit 2011 – en verder". Ook is het een belangrijk middel om de kwaliteit van de communicatie en de planning en control te verbeteren. Continue aandacht voor het beheer en inrichting van de openbare ruimte en de beleving daarvan blijven onmisbaar voor een goede openbare ruimte.

Door aanwezigheid van kunst, het behoud van cultuurhistorisch waardevolle en/of archeologische objecten wordt de kwaliteit van de openbare ruimte versterkt.

WO03**Voorzieningen en de woning zijn goed bereikbaar**

De gemeente zet in op een goede en veilige bereikbaarheid van de woning en voorzieningen zowel binnen de eigen kern, tussen de kernen onderling en met de regio. Bereikbaarheid gaat hierbij voor op nabijheid van voorzieningen. Hierbij is speciale aandacht voor de bereikbaarheid van scholen per fiets. De gemeente wil het gebruik van OV stimuleren en promoten en waar mogelijk koppelingen leggen met het doelgroepenvervoer, waaronder de regiotaxi. Voor het behoud en eventueel uitbreiding van het OV en regiotaxi worden alternatieve vormen van openbaar vervoer en regiotaxi, die al dan niet uit de samenleving komen, gestimuleerd. De woning en voorzieningen dienen daarnaast ook veilig bereikbaar te zijn. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan de bewustwording van inwoners. Zij hebben zelf een belangrijk deel in handen, namelijk gedrag in het verkeer.

5

SOCIALE STRUCTUUR

5.1 Inleiding

Een stevige sociale structuur² is een basis voor levendige kernen. Mensen kennen elkaar en zijn betrokken bij elkaar. Samen sporten of genieten van cultuur hoort daar ook bij. Als 't nodig is ondersteunt men elkaar en lost men samen problemen op. Er wordt gepraat, ideeën uitgewisseld en zo worden anderen geïnspireerd om ook iets voor een ander te doen. Mensen kijken verder dan hun eigen straatje en voelen het belang om zich in te zetten voor hun wijk of kern. Of voor mensen die zij nog niet kennen. Ieder op z'n eigen manier, passend bij interesse en mogelijkheden. Kansen om te participeren worden aangegrepen of soms zelf gecreëerd. De rol van professionele organisaties en overheid is bescheiden, er wordt geïnformeerd, aangemoedigd en gefaciliteerd.

5.2 Speelveld

Sociale structuur is een duurzaam patroon van handelen door individuen, groepen en organisaties. Landelijke wet- en regelgeving is hierop niet direct van toepassing. De lokale overheid heeft beleidsvrijheid over sociale structuur.

Het speelveld van de sociale structuur verandert. Mogelijk met gevolgen voor die sociale structuur in wijken en kernen. In deze paragraaf worden relevante beleidswijzigingen en trends op een rij gezet.

Beleid van de landelijke overheid

De overheid trekt zich terug: de maatschappij moet veranderen van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij. Dat betekent dat de eigen kracht van burgers weer centraal komt te staan. In de visie van de overheid kunnen mensen veel doen, willen zij meer doen en is er ruimte en behoefte dat ze meer doen.

In die visie moet de rol van de overheid veranderen: de overheid moet ruimte maken waar het kan en loslaten in vertrouwen dat de burgers zelf weten hoe ze het willen hebben. Ze moet onnodige regels schrappen, niet alles willen controleren, diversiteit van oplossingen toestaan en participeren in burgerinitiatieven en faciliteren waar nodig. En de overheid maakt duidelijk dat ieder die mee kan doen, mee moet doen.

Maatschappelijke trends

De maatschappelijke betrokkenheid neemt af. De individualisering neemt toe. Mensen identificeren zich steeds minder met een breed collectief. De focus komt te liggen op kleinere verbanden: netwerken en mensen met een overeenkomstige levensstijl. Mensen zijn op zoek naar saamhorigheid, kwaliteit van leven en de menselijke maat.

Klein is het nieuwe groot. De gedachte is: wie niet sterk is, moet slim zijn. Kleine, vaak lokale, initiatieven zijn in opkomst en boeken grote successen. Dit sluit ook aan bij het toenemende besef van soberheid. Mensen zijn selectiever in wat zij consumeren vanwege het lagere welvaartsniveau en gaan meer zelf doen of samen met hun netwerk. Daarbij is er meer aandacht voor samen delen en hergebruiken in plaats van bezit en weggoien.

De burgers veranderen. Ze zijn hoger opgeleid. Ze zijn mondig en assertief. De 'B.V. ik' is in opmars. Mensen zijn minder plichtsgetrouw. Er ontstaat een tweedeling: mensen op zoek naar structuur en de zelfredzamen.

Het belang van zien en gezien worden neemt toe. We leven in een beeldcultuur waarin social media een grote rol spelen. Er is veel transparantie maar er zijn ook zorgen om privacy.

Meer mensen kiezen ervoor om sport en cultuur individueel te beoefenen in plaats van in verenigingsverband. Er worden minder kinderen geboren en de mensen worden steeds ouder. Daardoor neemt het aandeel ouderen in de samenleving toe. Ouderen worden kapitaalkrachtiger en actiever en gaan op weg om hun vrije tijd in te vullen. Veel ouderen zetten zich in als vrijwilliger. Er is ook een groep ouderen die met weinig rond moet komen en zich geen luxe kan permitteren.

(bron: Motivaction, mentaliteitstrends 2013).

Uit de beschrijving van het speelveld wordt zichtbaar dat er een discrepantie is tussen het beleid van de landelijke overheid, burgers moeten meer gaan doen, en de maatschappelijke trend van minder maatschappelijke betrokkenheid en meer op zichzelf gericht zijn.

² met sociale structuur wordt de opbouw van de samenleving bedoeld. Deze opbouw bestaat uit individuen, groepen en organisaties. Er is een redelijk vast en duurzaam patroon in het sociaal handelen.

5.3 Stand van zaken

In 2012 is in de gemeente Moerdijk gestart met het opstellen van drie overkoepelende nota's, de paraplunota's economisch klimaat, leefomgeving en maatschappij. Daarin staan de gemeentelijke ambities en uitgangspunten. Het thema 'sociale structuur' komt aan de orde in alle paraplunota's als onderdeel van een duurzame samenleving en als basis voor levendige kernen, gebaseerd op de pijlers maatschappij, leefomgeving en economisch klimaat.

In opdracht van de gemeenteraad is in 2013 gestart met het opstellen van gebiedsplannen voor elke kern en in het buitengebied. De doelstelling hierbij is: burgers en organisaties betrekken bij het vormgeven en beheeren van de leefomgeving en een efficiëntere inzet van menskracht en middelen met als resultaat: meer met minder doen.

De gemeente Moerdijk heeft een rijk verenigingsleven en een hoog aantal vrijwilligers dat actief is in de dorpskernen. Er is een breed gedragen besef dat vrijwillige inzet hard nodig is en daarom de nodige aandacht zal vragen in beleid en uitvoering. Daarbij is duidelijk dat er nieuwe vormen van vrijwillige inzet nodig zijn zoals bijvoorbeeld de vrijwilliger die incidenteel vrijwilligerswerk doet en de zorgvrijwilliger.

Elke school in de gemeente Moerdijk wordt een brede school. In 2016 zijn alle brede scholen naar verwachting gerealiseerd. De brede scholen worden gezien als krachtig instrument om de sociale cohesie in een kern te versterken. Een brede school is doorgaans een netwerk van organisaties en activiteiten.

Buurtsportcoaches werken in opdracht van de gemeente aan de verbinding tussen wijk, school, commerciële partijen en sportverenigingen. Met als doel meer mensen in beweging krijgen. Zo komt een aanbod tot stand dat past bij de wijk of kern.

Evenementen en activiteiten vinden plaats in alle kernen in de gemeente. Dit zijn soms kleinschalige kerngebonden activiteiten, maar ook zijn er grotere, (boven) regionale evenementen. De evenementen worden meestal door lokale verenigingen, bedrijven en bewoners georganiseerd en bieden een plek voor ontmoeting voor jong en oud.

Het subsidiebeleid wordt ingezet om beleidsdoelen te realiseren. Sinds 2012 is er nieuw subsidiebeleid waarin is opgenomen dat organisaties die hun maatschappelijke rol oppakken meer subsidie kunnen ontvangen. Veel organisaties of verenigingen ontvangen een sub-

sidie van de gemeente voor activiteiten op sociaal, cultureel, educatief of maatschappelijk gebied. Dit betreft ruim 250 organisaties. Ook op andere manieren worden initiatieven gefaciliteerd, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van materialen of ruimte. Er is een Culturele Marktplaats voor het matchen van vraag en aanbod over cultuur.

In de gemeente Moerdijk is in 2013 het onderzoek 'Weet Wel Wat Werkt' uitgevoerd. Verhalen en ervaringen van inwoners, gemeenten en beroepskrachten over de beweging naar de participatiemaatschappij zijn verzameld. Uit het onderzoek komt naar voren dat mensen vooral gericht zijn op zichzelf en hun eigen gezin. Hulp voor ouders, bekenden is vanzelfsprekender dan voor mensen die zij nauwelijks kennen. Mensen geven aan dat er grenzen zitten aan hulp, er moet al zoveel. Ze beseffen dat door bezuinigingen zaken anders geregeld

gaan worden. Hierover zijn zorgen en zij zien niet altijd hun eigen aandeel.

De inwoner verwacht dat de gemeente naast hem staat: een gelijkwaardige relatie tussen gemeente en inwoners. Kenmerken van deze relatie zijn ontmoeten, contact leggen en organiseren. Uit het onderzoek komt ook naar voren dat inwoners vinden dat er te veel zaken uit handen genomen worden door de gemeenten. Gemeenten moeten mensen meer aanspreken op hun verantwoordelijkheid.

Uit de burgerenquête gemeente Moerdijk 2012 komen de volgende zaken over sociale structuur naar voren: Van de inwoners van de gemeente Moerdijk voelt een ruimte meerderheid zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in hun buurt, één derde is actief in het lokale verenigingsleven en twee op de tien geeft aan afgelopen jaar zelf actief te zijn geweest om de buurt

te verbeteren. Eén derde van de Moerdijkers doet vrijwilligerswerk, meestal voor een paar uur of minder per week. Jongeren en de mensen met lagere inkomens doen relatief minder vaak vrijwilligerswerk. De meeste vrijwilligers zijn werkzaam binnen de sportverenigingen, kerkelijke en levensbeschouwelijke en/of culturele organisaties.

Van alle volwassen Moerdijkers is ruim de helft lid van een vereniging, waarvan vier op de tien lid is van een sportvereniging.

Uit de volwassenenmonitor 2012 van de GGD blijkt dat ongeveer een kwart van de volwassenen tussen de 19 en 64 jaar vrijwilligerswerk doet. Als mensen geen vrijwilligerswerk doen zijn de hoofdredenen: de mogelijkheid heeft zich niet voorgedaan, ik heb geen tijd en ik besteed mijn tijd liever aan andere zaken.

5.4 Hoofdoelen

Ambitie

Een goede sociale structuur is een basis voor levendige kernen en ondersteuning dichtbij. De ambitie van de gemeente is dat inwoners onderdeel zijn van een netwerk. En dat zij zich bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid daarin. Men kent elkaar, zorgt met en voor elkaar en respecteert elkaar.

Rol van de gemeente

De rol van de overheid verandert. De overheid moet ruimte maken waar het kan voor initiatieven van burgers. Zij moet loslaten in vertrouwen dat burgers zelf weten hoe ze het willen hebben. Ook moet de overheid duidelijk maken dat ieder die mee kan doen, mee moet doen.

De lokale overheid bevindt zich in een complexe positie met aan de ene kant de landelijke overheid die beleid overhevelt naar gemeenten en hoge verwachtingen heeft van de burgerkracht. En aan de andere kant bevinden zich de burgers. Een deel daarvan is bereid om zich in te zetten voor een ander. Er is echter ook een groep inwoners die sterk gericht is op zichzelf. Daarmee is de rol van de gemeente ingewikkeld en uitdagend. Er is veel ruimte voor lokaal beleid. Kanttekening daarbij is dat sociale structuur niet eenvoudig is te sturen en te beïnvloeden, waarmee de rol en de invloed van de lokale overheid weer wordt beperkt.

Doelstellingen

S01

Inwoners hebben hart voor hun omgeving

Mensen zorgen voor en met elkaar. De overheid trekt zich verder terug. 'Loslaten' en 'mensen in hun eigen kracht zetten' zijn begrippen die de toon zetten. Veel mensen zorgen voor elkaar, maar nu de overheid een stap terug zet, wordt hier nadrukkelijk aandacht voor gevraagd.

Inwoners hebben hart voor hun omgeving. Van inwoners wordt een oplettende rol verwacht in hun omgeving. Inwoners hebben een antenne voor sociaal of fysiek ongemak. De gemeente biedt de mogelijkheid om meldingen van burgers over zowel sociale als fysieke zaken adequaat te ontvangen en te verwerken.

Het zelf oplossend vermogen van burgers wordt een kans geven, doordat de gemeente inwoners de ruimte geeft om hun problemen zelf op te lossen. Samenwerking tussen inwoners inspireert en kan leiden tot innovatieve oplossingen die de overheid niet had kunnen bedenken.

Het sociale netwerk van burgers is de basis voor de sociale structuur. De gemeente heeft hier oog voor en stimuleert haar inwoners om een netwerk te vormen. De gemeente maakt duidelijk dat ieder die mee kan doen, mee moet doen.

S02

Optimaal inzetten van de burgerkracht

Inwoners zijn actief als vrijwilliger. Iets doen voor een ander hoort bij het dagelijks leven. Dit geldt voor alle inwoners. De gemeente biedt vrijwilligers ondersteuning op maat. Inwoners die iets doen voor een ander of iets willen doen voor een ander kunnen op een duidelijke plek terecht voor ondersteuning.

De vrijwillige inzet van mensen burgers wordt op een hoger plan getild. De kracht van burgers wordt zo goed mogelijk ingezet. Dat gebeurt door slimme ondersteuning van vrijwilligers en het stimuleren van passend en uitdagend vrijwilligerswerk. Vrijwilligersinzet wordt door de gemeente zichtbaar gewaardeerd.

S03

Sport en cultuur dragen bij aan levendige kernen

Sport en cultuur is voor iedereen beschikbaar. Sport- en cultuuractiviteiten zijn ontsloten, zodat inwoners zelf kunnen kiezen waaraan zij willen deelnemen. Het aanbod past bij de behoefte van inwoners. Voor mensen met een minimuminkomen zijn er regelingen om deelname aan sport en cultuur te bevorderen. Verenigingen zijn sterke organisaties die een belangrijke rol vervullen in de sociale structuur in kernen en wijken. Culturele - en sportieve activiteiten vormen een ontmoetingsplaats voor inwoners op lokaal niveau. De brede school vormt de spil in de wijk. Het aanbod voor de kinderen op de school wordt verrijkt, maar ook voor de wijkbewoners komt er een breder scala aan activiteiten.

Er is een passend aanbod aan activiteiten en evenementen. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen bieden door creatief samen te werken een aanbod aan activiteiten, zoals evenementen, passend bij de kern.

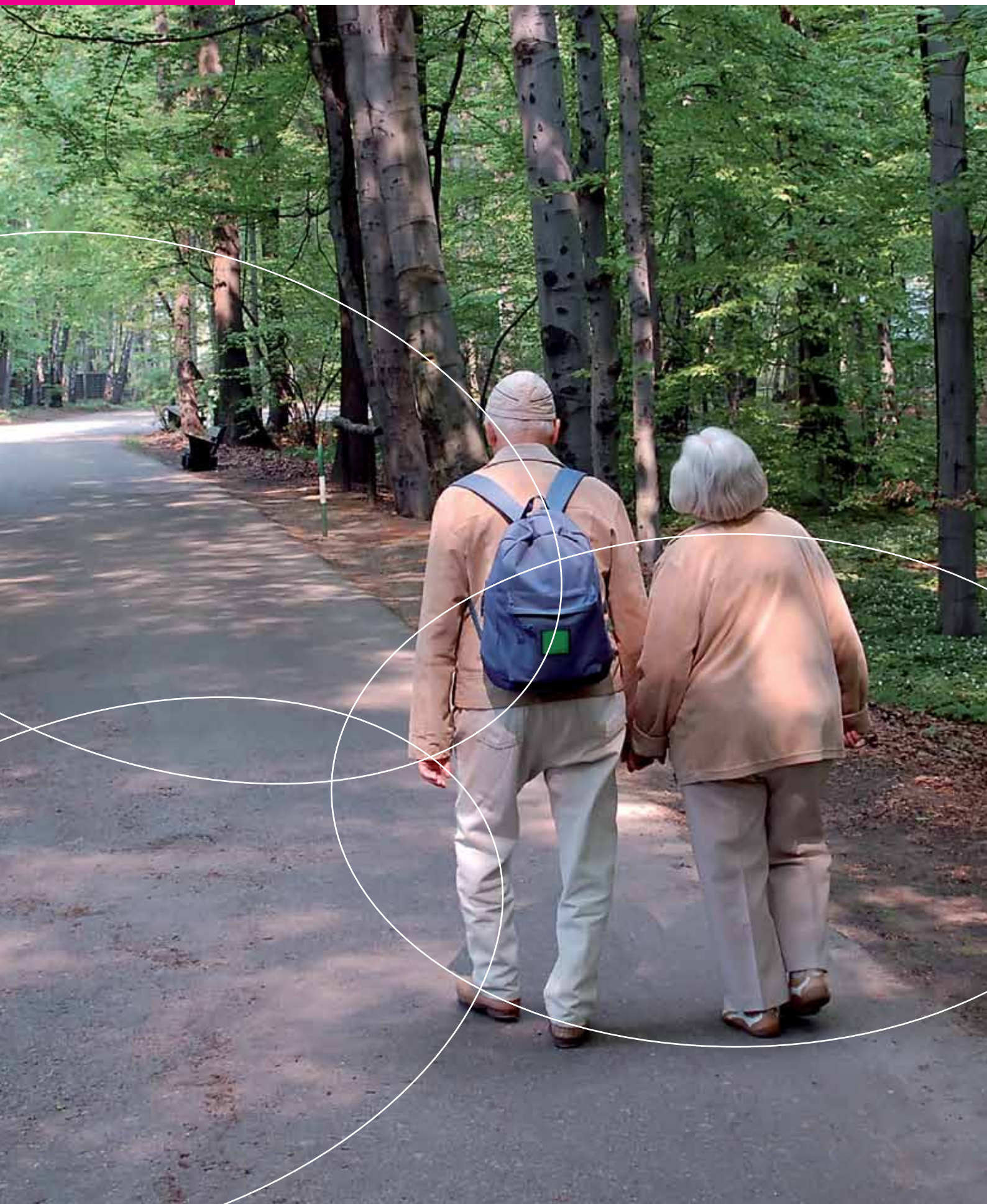
S04

Gebiedsplan is het instrument om de sociale structuur te versterken

In alle kernen en in het buitengebied wordt een gebiedsplan gemaakt. Daarin wordt samen met sleutelfiguren, organisaties en een brede groep inwoners gewerkt aan een dynamisch plan. Het plan en ook de uitvoering daarvan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de inwoners, organisaties en de gemeente. Daarmee is het een goed instrument om te werken aan een stevige sociale structuur. Ervaringen worden uitgewisseld om te leren, te inspireren en te helpen. Het gebeurt nog te vaak dat inwoners of verenigingen het wiel opnieuw gaan uitvinden. Veel informatie van verenigingen is bekend bij de gemeente als subsidieverstrekker. De gemeente vervult een actieve rol als 'linking pin' om mensen en verenigingen met elkaar in contact te brengen. Dit wordt zichtbaar in het gebiedsplan maar ook daarbuiten. Maatwerk betekent diversiteit in kernen en wijken. De ene mens is de andere niet, het ene dorp is het andere niet. Als bewoners actief aan de slag gaan met hun eigen kern betekent dit voor de gemeente inspelen op hun specifieke situatie, wensen en talenten. Dit wordt zichtbaar in het gebiedsplan maar ook daarbuiten.

6

ONDERSTEUNING

6.1 Inleiding

Het merendeel van onze inwoners leert, werkt, woont en leeft met plezier en zonder problemen. Er zijn ook mensen waar dat niet altijd vanzelfsprekend is. Zij hebben een steuntje in de rug nodig. Vaak krijgen zij dat steuntje uit hun directe omgeving. Gemeente Moerdijk zet in op een sociale structuur waarin mensen voor elkaar zorgen en op een omgeving die dit mogelijk maakt. Niet voor iedereen is dit voldoende. Dan is professionele ondersteuning nodig met als doel om weer zelfstandig te leren, werken, wonen en leven. De gemeente is in vele gevallen wettelijk verantwoordelijk voor dit vangnet. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe we naar dit vangnet kijken en hoe we dit willen organiseren samen met onze partners.

6.2 Speelveld

Wetten bieden het kader

In een groot aantal wetten is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is om mensen te ondersteunen waar zij niet in staat zijn om zelfredzaam te zijn en mee te doen. Steeds minder schrijven deze regelingen ook voor hoe dat door gemeenten moet gebeuren. Wettelijk is bepaald dat er een vangnet moet zijn, vervolgens krijgen gemeenten de vrijheid om dit vangnet in te vullen en lokaal maatwerk te bieden. Naast wettelijke regelingen sluit het Rijk met gemeenten convenanten om zaken aan te pakken.

Leerplicht, voortijdig schoolverlaten en leerlingvervoer zijn opgenomen in diverse onderwijswetten. Daarnaast heeft het Rijk voor de periode 2012-2016 convenanten gesloten met scholen en RMC regio's. De gemeente Moerdijk maakt hierbij onderdeel uit van de RMC (Regionaal Meld en Coördinatiepunt) regio West-Brabant met 18 gemeenten. De rijksoverheid wil het aantal voortijdig schoolverlaters terugbrengen. De gemeente Moerdijk krijgt een rijksuitkering om vorm te geven aan het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Het wettelijk kader hiervoor zit binnen de WPO (Wet Primair Onderwijs). Het aanbieden van volwassenenonderwijs, ook wel educatie genoemd, is geregeld in de Wet Educatie en Beroepsopleiding.

Het vangnet voor werk en inkomen is vastgelegd in diverse wetten die het kader bieden voor ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand door gemeenten. Werk gaat hierbij voor inkomen: oogmerk is om mensen op de kortste weg naar structureel betaald werk te kunnen zetten. De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is er tot 2015 voor mensen met een arbeidshandicap die door hun beperkingen geen gewone baan

kunnen krijgen. Via de Wsw kunnen zij werken bij een sociale werkvoorziening, gedetacheerd worden bij een regulier bedrijf of begeleid werken in dienst van een regulier bedrijf.

Problematische schulden kunnen een belemmering bij (arbeids)participatie zijn. Voor het voorkomen of oplossen van problematische schulden zijn schuldenaren en schuldeisers in de eerste plaats zelf verantwoordelijk. Als mensen toch hulp nodig hebben, kunnen zij bij de gemeente terecht. De wet gemeentelijke schuldhulpverlening geeft gemeenten expliciet de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening uit te voeren, hoe zij dit doen is voor een groot deel aan de gemeente zelf.

De verantwoordelijkheid om mensen te ondersteunen zodat zij mee kunnen (blijven) doen in de maatschappij is vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze wet gaat over meedoen in de breedste zin van het woord: leefbaarheid, mantelzorgen, vrijwilligersbeleid, informatie, advies en cliëntondersteuning. Naast deze brede insteek wordt in de wet expliciet benoemd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het verlenen van individuele voorzieningen. De resultaten die de gemeente met dit vangnet moet bereiken zijn: het zelfstandig voeren van een huishouden, het verplaatsen in en om de woning, het lokaal verplaatsen per vervoermiddel en het ontmoeten van medemensen en het aangaan van sociale verbanden. De gemeente is vrij om te bepalen welke concrete voorzieningen zij in het individuele geval verstrekken. De ondersteuning van- en zorg voor kinderen, jongeren en hun ouders is ook in de Wmo opgenomen. Volgens de wet heeft de gemeente hierin 5 functies: informatie en advies geven, signaleren van problemen bij opgroeien en opvoeden, zorgen dat kinderen, jongeren en hun ouders de juiste hulp krijgen, pedagogische hulp geven en het coördineren van zorg.

Met behulp van vrijwilligers kunnen senioren een ommetje maken.

Binnen een gemeente kunnen verschillende instanties dit aanbod verzorgen. Meestal gaat dit via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

Nieuwe verantwoordelijkheden op lokaal niveau

De visie van het Rijk is dat waar zaken dichtbij (lokaal) georganiseerd worden er meer maatwerk mogelijk is. Deze visie gaat gepaard met het overhevelen van steeds meer verantwoordelijkheden naar de gemeenten. Het huidige kabinet Rutte-Asscher:

- Hevelt de individuele begeleiding en groepsbegeleiding uit de Awbz per 2015 over naar een nieuwe Wmo;
- Legt de regie op de Participatiewet een nieuwe wet vanaf 2015 (voor WWB, voormalig Wajong en Wsw) bij gemeenten. (Hoewel het Sociaal Akkoord van 11 april ook een rol voorziet voor werkgevers, werknemers en regionale structuren);
- Maakt gemeenten per 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Het gaat hier om de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en -reclassering, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd.

- Verplicht schoolbesturen per 1 augustus 2014 om passend onderwijs te bieden aan iedere leerling met een ondersteuningsbehoefte. Gemeenten, vanuit de concept Jeugdwet, de transitie AWBZ, Schoolbesturen vanuit de zorgplicht passend onderwijs, worden zo gezamenlijk verantwoordelijk voor de ondersteuning van een groep leerlingen.

De nieuwe ontwerp-Wmo legt een grote nadruk op de inschakeling van het sociale netwerk van mensen die ondersteuning nodig hebben voor hun zelfredzaamheid en participatie. Mantelzorg is maatschappelijk van groot belang voor een leefbare samenleving en sociale samenhang; daarnaast draagt mantelzorg in grote mate bij tot het betaalbaar houden van de zorg en ondersteuning. Gemeenten worden verplicht de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers in het beleidsplan op te nemen. De transities binnen het sociale domein zullen tot gevolg hebben dat het beroep op informele zorg groter wordt.

De overheveling van nieuwe verantwoordelijkheden gaat gepaard met flinke bezuinigingen: op de Awbz is structureel 1,7 miljard aangekondigd, op de Participatiewet 1,8 miljard en op de jeugdzorg 450 miljoen. Deze zijn op dit moment nog niet definitief. Voor jeugdzorg is al aangekondigd dat de bezuiniging groter zal zijn. De onvoorspelbaarheid van de hoogte van de budgetten is groot. Dit geldt niet alleen voor de transities maar voor alle uitkeringen in het gemeentefonds.

De komende jaren zullen de gemeenten, om vorm te geven aan deze grote transities, moeten bouwen aan een nieuw sociaal domein.

Speelveld in verandering

Het speelveld van ondersteuning neemt toe in diversiteit en is sterk in verandering. Door de transities komen zorg en welzijn steeds dichterbij elkaar. Vrijwillige inzet en professionele ondersteuning worden meer en meer met elkaar verbonden. De veranderingen dagen de gemeente, haar partners en onze inwoners uit om op een andere manier naar maatschappelijke vraagstukken te kijken.

Bestaande partners krijgen nieuwe rollen en verantwoordelijkheden en nieuwe partners komen in beeld. Partners waar gemeenten voorheen maar zijdelings mee van doen hadden voor de ondersteuning van haar inwoners worden nu belangrijke spelers. Steeds meer zorg wordt dichterbij de buurt van inwoners georganiseerd en daar komen al deze spelers elkaar tegen. Denk aan huisartsen, het consultatiebureau of scholen. Zij spelen een belangrijke rol in signalering en in de culturomslag van 'zorgen voor naar zorgen dat'.

Ook instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking of psychiatrische achtergrond krijgen steeds meer een relatie met de gemeente. Hun cliënten leefden vroeger vooral op de instellingsterreinen maar gaan nu steeds meer wonen en werken in de samenleving. Gemeenten en zorgverzekeraars worden steeds meer logische partners.

De komende jaren zijn er grote uitdagingen op het gebied van zorg en welzijn: een grotere vraag door een toename van ouderen en chronisch zieken, dreigende personeelstekorten als gevolg van ontgroening en vergrijzing van de beroepsbevolking (deze bedreiging vormt ook weer kansen voor arbeidsinpassing van onbenut arbeidspotentieel) en aanzienlijke bezuinigingen. Gemeenten en andere financiers van zorg (zoals zorgverzekeraars, samenwerkingsverbanden passend onderwijs etc.) worden door de transities steeds meer logische partners om ondersteuning aan inwoners samen op te pakken. Zo kunnen zij samen vorm geven aan preventie waardoor de inzet van zware en dure zorg voorkomen wordt.

Er zijn partners die eveneens te maken krijgen met nieuwe taken door decentralisaties. Een voorbeeld hiervan zijn de schoolbesturen. Aanbieders staan ook voor een veranderde opgave, zij zullen onder andere informele en professionele zorg met elkaar moeten verbinden.

We zien ook dat een grote groep inwoners met een ondersteuningsbehoefte zich met hun vraag wendt tot websites en sociale media. In het veranderende speelveld is het belangrijk om aandacht te hebben voor de toename van deze digitale informatievoorziening.

Veranderingen volgen elkaar snel op. Dit vraagt van alle spelers om zich, vaak op korte termijn, aan te passen. Dit zorgt voor onzekerheid en vraagt om een sterke regierol van de gemeente. Alle spelers zullen zich opnieuw tot elkaar en tot de gemeente moeten verhouden. Het sociale domein zal zich de komende jaren als het ware opnieuw uit moeten vinden.

6.3 Stand van zaken

In deze paragraaf staat beschreven waar we nu staan en wat we al doen.

Een goede opleiding is de basis. Daarom zetten wij in op het bestrijden van onderwijsachterstanden, voortijdig schoolverlaten en het voorkomen van laaggeletterdheid. De beschikbare rijksmiddelen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden worden ingezet om voor- en vroegschoolse educatie (vve) vorm te geven. Aan alle jonge kinderen die gebruik maken van kinderopvang, peuteropvang en voorscholen wordt een educatief programma aangeboden. Deze kinderen worden ook gevolgd in hun ontwikkeling, om heel vroeg te signaleren of er sprake is van een achterstand. Door vve krijgen peuters en kleuters de mogelijkheid op een goede start die moet voorkomen dat zij op latere leeftijd risico lopen om uit te vallen.

Er is altijd een groep leerlingen, waarbij de 'schoolcarrière' niet vlekkeloos loopt en die de school verlaten

zonder de benodigde 'startkwalificatie'³. De gemeente Moerdijk neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten (binnen het Regionaal Meld en Coördinatiepunt regio West-Brabant)⁴. Het onderwijs moet voor alle leerlingen bereikbaar zijn. Gemeente Moerdijk verzorgt hiervoor het leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs en voor leerlingen met een beperking.

In Nederland, maar ook in de gemeente Moerdijk, is er helaas een grote groep volwassenen (zo'n 13%) die onvoldoende basisvaardigheden hebben op gebied van taal en rekenen om zelfstandig te kunnen functioneren in de maatschappij. Sinds 2007 heeft de gemeente Moerdijk de aanval op laaggeletterdheid geopend. Speerpunten van dit beleid zijn: laaggeletterdheid bespreekbaar maken, toegankelijkheid van informatie vergroten, leesbevordering, aanpak taalachterstand bij kinderen, jongeren en hun ouders, aanpak laaggeletterden zonder werk en tot slot de aanpak van werkende laaggeletterden.

Naast autochtone laaggeletterden kent de gemeente Moerdijk een relatief kleine groep allochtone laaggeletterden. Tot 1 januari 2013 ontving de gemeente rijksmiddelen om de alfabetisering van inburgeringsplichtigen mogelijk te maken. Vanaf 2013 mogen die rijksmiddelen daarvoor niet meer worden aangewend. Alleen al eerder aangegane trajecten en trajecten voor personen die vóór 1 januari 2013 al wel een status hadden maar waarvoor nog geen traject was gestart mogen uit de rijksmiddelen worden bekostigd. Toch is er ook vanaf 2014 nog behoefte aan alfabetiseringsprojecten voor allochtonen. Enerzijds als opstapje naar de reguliere inburgeringscursus, waarvoor nieuwkomers vanaf 2013, zelf verantwoordelijk zijn en anderzijds om te voorkomen dat laag- of ongeletterde allochtonen tussen wal en schip dreigen te raken.

Op het Werkplein regio Etten-Leur werkt de gemeente Moerdijk inmiddels samen met de gemeenten Etten-Leur, Rucphen, Halderberge en Zundert op brede terrein van Werk & Inkomen. Naast de efficiencyvoordelen die dit met zich meebrengt moet dit ook zorgen voor een kwaliteitsimpuls van de dienstverlening. Een andere samenwerkingspartner op het gebied van Werk & Inkomen is WVS-groep. Door de komst van de Participatiewet is het per 1 januari 2015 niet meer mogelijk om in te stromen in een SW-dienstverband.

De gemeente Moerdijk bekijkt, samen met andere gemeenten, hoe zij uitvoering kunnen geven aan de Participatiewet (zoals bijvoorbeeld het organiseren van beschut werk). Gemeente Moerdijk beschikt over een eigen werkgelegenheidsproject. Op verschillende locaties binnen de gemeente doen mensen met een tijdelijke

³ Een startkwalificatie is een diploma van de havo, het vwo, of het mbo niveau 2 of hoger.

⁴ In de periode 2005-2006 tot en met 2011-2012 is het jaarlijks aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Moerdijk gedaald van 105 (3,7%) naar 75 (2,5%).

inkomsondersteuning werkervaring en arbeidsritme op om op termijn door te stromen naar betaalde arbeid. Het arbeidsmarktbeleid voor de regio West-Brabant wordt vorm gegeven door het Regionaal Platform Arbeidsmarkt (rpA). Dit is een platform waarin naast gemeenten ook werkgevers, vakbonden en onderwijsinstellingen zijn betrokken. Het rpA heeft tot doelstelling om te komen tot een goed functionerende regionale arbeidsmarkt door het verbinden van lokaal en sectoraal beleid.

Armoedebeleid wordt in Moerdijk preventief ingestoken. Door in te zetten op het hebben van een betaalde baan kan armoede worden voorkomen. Als inwoners toch onder het financiële bestaansminimum komen, zijn er verschillende vormen van inkomsondersteuning. De gemeente verstrekt bijzondere bijstand. Inwoners kunnen een beroep doen op de voedselbank. Het Jeugd-sportfonds geeft kinderen, waarvan de financiële thuis-situatie het niet toelaat, de gelegenheid om te gaan sporten. De stichting Leergeld richt zich op het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen, door deze kinderen weer mee te laten doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. In Moerdijk is een platform sociale zekerheid actief waarin alle partners vertegenwoordigd zijn die met armoedebeleid te maken hebben.

In september 2012 is het beleidsplan schuldhulpverlening vastgesteld. Moerdijk kijkt vanuit haar integrale verantwoordelijkheid naar schuldhulpverlening. Met de

uitvoering van schuldhulpverlening wil de gemeente participatie bevorderen en maatschappelijke kosten beperken. De dienstverlening wordt zo gekanteld dat inwoners in de eerste plaats proberen om problemen zelf op te lossen. De visie op schuldhulpverlening steunt op de volgende uitgangspunten: gemeente neemt regierol in schuldhulpverlening, dienstverlening is laagdrempelig, duidelijk en ondersteunend, schuldenpakket, motivatie en vaardigheden van de aanvrager bepalen het maximale haalbare, dankzij een integrale aanpak heeft schuldhulpverlening een duurzaam effect, door aandacht voor preventie en nazorg wordt het (opnieuw) ontstaan van schulden voorkomen.

Het centrum voor jeugd en gezin (CJG) in de gemeente Moerdijk is een netwerk van samenwerkende organisaties van jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, Ggz, bureau jeugdzorg en Mee. De leden van het CJG-team werken bij deze organisaties en vormen samen één team dat werkt onder de CJG vlag. Voor ouders, vrijwilligers en professionals is het zo duidelijk waar zij terecht kunnen met hun vragen. In de afgelopen jaren is er een goede ervaring opgedaan met de werkwijze van het CJG als flexibel en out-reachend netwerk. Er zijn ook aandachtspunten: vroeg in beeld komen bij problematiek, continue in beeld blijven bij

alle organisaties en ouders en het maken van afspraken en er voortdurend aandacht voor hebben dat deze ook worden nagekomen.

Alle vormen van jeugdzorg komen per 1 januari 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente Moerdijk werkt samen met 8 West-Brabantse gemeenten aan de invoering van de nieuwe Jeugdwet. Samen met organisaties en ouders en jeugd zijn er leidende principes opgesteld voor inhoud en proces: Eigen kracht eerst, Regie ligt bij ouders en jeugd, Geen kind buiten spel: kinderen groeien veilig op en tot slot Loslaten ... Zonder het zicht te verliezen.

De spiegelwetgeving met betrekking tot Passend onderwijs en de concept-Jeugdwet biedt een kader om de ondersteuning van jeugdigen in en buiten scholen nu echt integraal aan te pakken, dicht bij hun belangrijkste leefdoelgebieden. Er ontstaat een nieuwe, horizontale bestuurlijke verhouding tussen gemeenten en schoolbesturen. Zij worden samen verantwoordelijk voor een sluitend aanbod van ondersteuning en hulp voor jeugdigen en hun ouders/gezinnen. Hiermee liggen er goede kansen voor een integrale aanpak en ontschotting van onderwijs-, opvoed- en opgroeihulp. De koers verschuift daarbij naar snel en dichtbij het kind bieden van passende ondersteuning, versterking van de eigen kracht en integrale ondersteuning door onderwijs en jeugdhulp, waarbij de ondersteuningsbehoeften van kind/ouders leidend zijn.

Op basis van de Wmo worden mantelzorgers ondersteund om het zo lang mogelijk vol te kunnen houden om voor hun naasten te zorgen. De mantelzorgconsulent geeft individuele voorlichting. Sinds 2013 is er een speciaal project voor de ondersteuning van jonge mantelzorgers. Maandelijks wordt in één van de kernen van Moerdijk een mantelzorgcafé georganiseerd waar elke keer een specifiek onderwerp centraal staat en mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten. Zowel het project jonge mantelzorgers als de maandelijkse mantelzorgcafé's worden gefinancierd uit de eenmalige uitkering van mantelzorgcomplimentgelden door het Rijk.

Sinds de invoering van de Wmo in 2007 voeren de Wmo consulenten van de gemeentewinkel keukentafelgesprekken bij de inwoners thuis. Vanaf eind 2012 is een extra impuls gegeven om deze gesprekken oplossingsgericht in te steken en niet voorzieningengericht. De ene mens is de andere niet en deze verschillen tussen mensen vragen om maatwerk in de oplossing van een ondersteuningsvraag. In het project de Kanteling Wmo zijn de medewerkers geschoold, werkprocessen aangepast en een nieuwe gekantelde verordening is sinds 1 april 2013 van kracht. Ook wordt er gewerkt aan een

sociale kaart en de brede communicatie van de cultuuromslag (van zorgen voor naar zorgen dat).

Naar de nieuwe verantwoordelijkheden die de gemeente door de transitie AWBZ krijgt wordt ook op een gekantelde manier gekeken. In de visie 'Goed voor elkaar' wordt uitgegaan van de volgende leidende principes: uitgaan van eigen kracht, regie bij de persoon zelf, één gezin één plan en het normale leven is leidend. Principes die nagenoeg gelijk zijn als die in het kader van de transitie Jeugdzorg. Op basis van deze visie wordt het nieuwe stelsel van maatschappelijke ondersteuning ingericht en vormgegeven.

Regionale samenwerking

Zoals hierboven beschreven pakt de gemeente Moerdijk de transitie regionaal op met andere gemeenten, deze krachtenbundeling zorgt ervoor dat we deze uitdagingen beter het hoofd kunnen bieden. We streven hierbij om de couleur locale zo min mogelijk los te laten.

6.4 Hoofddoelen

Ambitie

Ondersteuning is dichtbij.

Rol van de gemeente

Moerdijk is een gemeente met een sociaal gezicht (Structuurvisie Moerdijk 2030). Mensen zorgen voor zichzelf en voor anderen maar waar dit niet (direct) lukt zetten wij in een op goede basis om dit wel te kunnen. We zorgen voor een vangnet als mensen er zelf en met hulp van hun omgeving niet meer uitkomen. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de informatie- en adviesfunctie. Ook regelen en betalen we de ondersteuning die nodig is voor dit vangnet maar voeren we deze ondersteuning in principe niet zelf uit. Als we er wel voor kiezen om zaken zelf uit te voeren liggen daar goede argumenten aan ten grondslag zoals een wettelijke verplichting of efficiencyvoordelen. De ondersteuning wordt op basis van subsidie of contracten uitgevoerd door onze maatschappelijke partners. Wij formuleren als opdrachtgever de 'wat-vraag' en laten onze aanbieders vervolgens de ruimte om als professionals de 'hoe-vraag' in te vullen. Wij bepalen welke partners door ons gefinancierde ondersteuning mogen leveren, stellen hiervoor de kaders en sturen hen op kwaliteit en prijs. Daarnaast vinden wij het belangrijk als gemeente om partners die ondersteuning leveren met elkaar en met de diverse andere partners (zoals vrijwilligersorganisaties) te verbinden. Deels kunnen wij deze verbinding vanuit onze regierol direct sturen, daar waar ook ondersteuning vanuit andere partijen wordt gefinancierd, zoals zorgverzekeraars, zijn samenwerkingsafspraken het aangewezen middel.

Doelstellingen

O01**Mensen benutten hun talenten, kracht en creativiteit om zelfstandig te zijn**

Wij stimuleren mensen om deze te ontdekken en te ontwikkelen. Ontplooingskansen voor iedereen. Hoe meer je talenten tot bloei komen hoe groter de kans op economische en sociale zelfredzaamheid. School en werk spelen daarbij een belangrijke rol. Moerdijk investeert in talentontwikkeling, te beginnen bij de basis. Dit via bijvoorbeeld samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs in de vorm van doorgaande leerlijnen. Maar ook door de bestrijding van onderwijsachterstanden en versterkt inzetten op het voorkomen van schooluitval. Het volgen en afronden van een opleiding met een startkwalificatie legt de basis voor betaald werk. Ieder is hier zelf verantwoordelijk voor. Is dit niet mogelijk dan zetten wij in op trajecten om mensen zo snel mogelijk weer mee te laten doen in de maatschappij. Een duurzame betaalde baan heeft de voorkeur. Een goede aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt draagt hieraan bij. Gemeente Moerdijk stimuleert haar inwoners ook als ze ouder worden of beperkingen krijgen om zelf te zoeken naar oplossingen om zelfredzaam te blijven en mee te blijven doen.

O02**Een samenleving waar iedereen een plek heeft**

In onze samenleving zijn de afgelopen decennia veel speciale vormen van ondersteuning ontwikkeld gericht op een bepaalde beperking. Mensen die op deze ondersteuning waren aangewezen hadden geen plek in de samenleving maar náást de samenleving. Maar zij willen hetzelfde als mensen zonder beperking: zij willen gewoon leren, werken, wonen en leven. Gemeente Moerdijk wil meer dan voorheen kijken waar dat mogelijk is en onze partners stimuleren om samen met ons te bouwen aan:

- Gewoon leren: passend onderwijs en minder speciaal onderwijs
- Gewoon werken: bij een reguliere werkgever in plaats van bij de WVS groep of een aparte locatie voor dagbesteding
- Gewoon wonen: zo lang mogelijk zelfstandig en niet in een instelling, maar ook in een woonomgeving die toegankelijk is
- Gewoon leven: bij een reguliere sportclub sporten en niet bij een club voor gehandicapten 50 km verderop
- Een samenleving waar iedereen een plek heeft en naar zijn vermogens mee kan doen zorgt voor een kleiner beroep op het vangnet van de overheid.

O03**Zo vroeg mogelijk aan de slag met een ondersteuningsvraag**

Het vroegtijdig onderkennen van een ondersteuningsvraag, door de persoon zelf of door een betrokkene, voorkomt dat mensen later zwaardere en duurdere ondersteuning nodig hebben. Ook voorkomt het overbelasting bij mantelzorgers. Daarom zetten we in op vormen van vroegsignalering die laagdrempelig zijn en aansluiten bij de leefwereld van mensen. Het heeft de voorkeur om al met een ondersteuningsvraag aan de slag te gaan voordat het daadwerkelijk een probleem wordt. De acties die op dat moment nodig zijn om iemand weer op weg te helpen zijn dan vaak nog beperkt van omvang, in kosten én in impact op het leven van mensen. Vroeg signaleren vergroot de mogelijkheden om zelf of met behulp van de omgeving een antwoord te vinden op de ondersteuningsvraag. De sociale kaart kan hierbij ondersteunen. Ook voorlichting kan een bijdrage leveren aan preventie. Mensen worden gestimuleerd om maatregelen te treffen om te voorkomen dat een ondersteuningsvraag ontstaat. Denk aan voorlichting over het doen van kleine aanpassingen in de woning om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen (zie hiervoor ook het hoofdstuk wonen).

Doelstellingen

O04**Ondersteuning is op elkaar afgestemd en zo dichtbij mogelijk**

Gemeente Moerdijk stimuleert dat maatschappelijke partners de (professionele) ondersteuning die in een gezin nodig is op elkaar afstemmen. Het gaat hier om het samenspel tussen mantelzorg, vrijwillige inzet en professionele ondersteuning. Hierdoor worden middelen efficiënt ingezet. De cliënt wordt niet met een veelheid aan hulpverleners geconfronteerd en waar er wel meerdere hulpverleners in beeld zijn weten zij van elkaar wat ze doen en werken ze allemaal aan dezelfde resultaten. Partners stemmen met elkaar af over het benutten van elkaars kennis en infrastructuur. Dit zorgt ervoor dat het budget wat beschikbaar is ook daadwerkelijk kan worden ingezet voor de ondersteuning van kwetsbare mensen.

De ondersteuning wordt zo dichtbij mogelijk aangeboden, bij voorkeur in iemands directe leefomgeving. We sluiten hiervoor aan bij de talrijke natuurlijke routes van mensen en versterken deze waar dat mogelijk is. Denk aan de huisarts die voor mensen vaak de eerste persoon is waar zij een ondersteuningsvraag neerleggen. Dit alles leidt ertoe dat er geen blauwdruk komt voor het organiseren van ondersteuning maar dat we met elkaar netwerken gaan bouwen die passen bij leefwereld van mensen, de kern waar zij wonen en de partners die daar actief zijn.

O05**Goed zorgen voor degenen die het nodig hebben**

Voor wie het niet lukt om op eigen kracht of met steun van anderen sociaal en/of economisch zelfredzaam te zijn is er de overheid. Wie echt ondersteuning nodig heeft, krijgt deze ook. Deze ondersteuning is in principe tijdelijk, erop gericht om zo snel mogelijk zelf het heft weer in handen te nemen. Er zijn echter ook mensen die levenslang en levensbreed ondersteuning nodig hebben. Moerdijk zorgt daar goed voor, met op maat gesneden ondersteuning van goede kwaliteit. Dat is maatwerk en mensenwerk binnen door de Raad vastgestelde kaders. Er moeten keuzes gemaakt worden omdat er minder middelen beschikbaar zijn. Waar mensen de financiële mogelijkheden hebben is het logisch dat zij bijdragen aan hun ondersteuning.

7

UITVOERINGS- STRATEGIE

PARAPLUNOTA MAATSCHAPPIJ
TOT EN MET 2017

7.1 Inleiding

Op basis van de in deze nota gestelde strategische doelen heeft het college een uitvoeringsstrategie voor de komende vier jaar ontwikkeld. In dit hoofdstuk zijn de hoofdlijnen hiervan beschreven. Een schematische weergave van de uitvoeringsstrategie staat opgenomen in de bijlage ‘totaaloverzicht uitvoeringsstrategie’.

7.2 Doel

Het doel van de uitvoeringsstrategie is om de strategische doelen te vertalen in concrete maatregelen die een bijdrage leveren aan de realisatie van een toekomstbestendige en duurzame samenleving. Samen met de doelen en uitvoeringsmaatregelen van de paraplu-nota's Leefomgeving en Economisch Klimaat wordt toegewerkt naar een duurzame leef-, woon- en werkomgeving, waarbij steeds gezocht wordt naar de onderlinge balans.

7.3 Thema's

De uitvoeringsstrategie is onderverdeeld in een algemeen deel dat geldt voor alle thema's en in de thema's die in deze nota zijn uitgewerkt: wonen, gezondheid, woonomgeving, sociale structuur en ondersteuning.

Algemeen

In de inleiding van deze nota is een beschrijving gegeven van een samenleving in verandering en zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd. Op basis hiervan kijken we op een andere manier dan voorheen naar de wijze waarop we uitvoering geven aan de geformuleerde doelstellingen. Inwoners, organisaties en gemeente gaan zich op een andere manier tot elkaar verhouden. De overheid trekt zich terug en moet loslaten, van inwoners wordt meer eigen verantwoordelijkheid verwacht. Deze cultuuromslag vergt tijd en gaat niet vanzelf. De gemeente ziet voor zichzelf een taak om dit proces te faciliteren en hierin te investeren. Hierbij wordt een aantal verschillende aspecten onderscheiden.

Een bewustwordingsproces moet op gang komen. Deze heeft niet alleen betrekking op het bewust maken van inwoners van hun eigen verantwoordelijkheid, maar ook op de rol van de gemeente zelf, van zorgen voor naar zorgen dat. Hiervoor wordt een communicatiestrategie opgesteld.

Daarnaast heeft de gemeente een aanjaagfunctie. Ook al zijn inwoners zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid, het daadwerkelijk nemen van die verantwoordelijkheid gaat nog een stap verder. De gemeente kan hierin ondersteunen, begeleiden, zetje geven zodat inwoners die verantwoordelijkheid ook kunnen nemen.

De gemeente zoekt nieuwe samenwerkingspartners. Het is niet meer vanzelfsprekend dat de overheid dingen regelt en organiseert. De gemeente gaat op zoek naar

Met behulp van vrijwilligers kunnen mensen met beperking ook bewegen in de buurt.

inwoners en organisaties die dingen willen doen en organiseren, die bijdragen aan de geformuleerde doelstellingen. De gemeente gaat hierbij verbindingen leggen en de juiste mensen bij elkaar brengen.

De cultuuromslag heeft zoals gezegd ook betrekking op de gemeente zelf en daarmee op onze eigen organisatie en bedrijfsvoering. Het is zaak de veranderende rol van de gemeente vorm te geven en ook te borgen in ons handelen. De vragen wat kan de inwoner, buurt, organisatie zelf of met elkaar organiseren, is er ondersteuning nodig van de gemeente en op welke wijze, moeten een onderdeel worden van de werkprocessen.

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. Als we inwoners en organisaties vragen om dingen te doen moeten we dat onszelf ook opleggen. Zo vragen we bijvoorbeeld om woningen duurzaam te bouwen en (ver)bouwen en zien we voor onszelf ook een taak in duurzaamheid van onze gebouwen. Als werkgever hebben we een voorbeeldfunctie als het gaat om het kunnen uitvoeren van vrijwilligerswerk en mantelzorg voor ons personeel.

Het instrument gebiedsplannen grijpen we aan om met inwoners en organisatie in gesprek te gaan en invulling te geven aan de verandering van elkaars rollen. Op deze plek kunnen we zien en gaan aftasten waar we in vertrouwen kunnen loslaten en wat er aan ondersteuning van gemeente nodig is.

Wonen

Woningcorporaties zijn een belangrijke partner in de uitvoering van het thema wonen. Via het maken van prestatieafspraken op grond van de in dit thema geformuleerde doelen wordt de uitvoering ter hand genomen.

Daarnaast is er een grote groep individuele eigenaars/bewoners met wie we doelstellingen willen bereiken. Ten aanzien van deze groep zet de gemeente in op bewustwording ten aanzien van de eigen verantwoordelijkheid voor de eigen woonsituatie en voorlichting over de mogelijkheden om de eigen woning levensloopbestendig, duurzaam en veilig te maken. Het instrument gebiedsplannen wordt hiervoor ingezet en ook wordt gebruik gemaakt van kennis en kunde bij woningcorporaties en bestaande burgerinitiatieven zoals bijvoorbeeld Energiek Moerdijk en buurtpreventie. Om als inwoner aan de slag te kunnen gaan met je woonsituatie is het zaak mogelijkheden te creëren om meer zelf te bouwen en verbouwen en na gaan of regelgeving aangepast moet en kan worden.

Ten aanzien van de doelgroepen van beleid wordt onderzocht of middeninkomens voldoende worden bediend. Startersleningen worden gecontinueerd en met woningcorporaties en zorgaanbieders worden afspraken gemaakt over voldoende woonvormen voor ouderen en mensen met een beperking. Er wordt uitvoering gegeven aan de regionale opgave voor huisvesting van arbeidsmigranten. Kwaliteitseisen voor de nieuwbouw worden voortgezet en met woningcorporaties worden afspraken gemaakt met betrekking tot de bestaande woningvoorraad. Samen met partijen (woningcorporaties, zorginstellingen e.d.) komen tot een strategisch voorraadbeheer voor de totale woningmarkt. Het denken vanuit de bestaande woningvoorraad staat hierbij centraal.

Gezondheid

Het kiezen voor een gezonde leefstijl wordt via gerichte voorlichting en beschikbaarstelling van betrouwbare

Vrijwilligers van buurtpreventie maken hun ronde in de wijk.

informatie onder de aandacht gebracht. Met het programma sport en bewegen in de buurt wordt uitvoering gegeven aan buurtactieplannen per kern waarbij het sportaanbod beter wordt afgestemd op de behoefte van inwoners. Binnen het programma Moerdijk Fit is naast stimuleren van voldoende bewegen ook aandacht voor gezonde voeding. De inzet bij alcoholmatiging is gericht op jongeren, waarbij regionaal wordt samengewerkt. Lokaal wordt de situatie van hangjongeren in beeld gebracht. Op het terrein van gezondheid wordt samenwerking gezocht met nieuwe partners. Huidige gezondheidsproblemen als depressie en dementie worden aangepakt via bestrijding van eenzaamheid en voorlichting en preventieactiviteiten. Uitgangspunt hierbij is dat Moerdijk volledig wil voldoen aan haar wettelijke taken.

Woonomgeving

Het instrument gebiedsplan wordt benut om met een kern en betrokken partners in gesprek te gaan over (on) mogelijkheden voor instandhouding van voorzieningen met voldoende kwaliteit. Het draagvlak en de behoefte wordt samen met het beschikbare budget gebruikt bij het maken van keuzes ten aanzien van aantal, aard en spreiding van voorzieningen en hun accommodaties. Dit wordt opgepakt bij natuurlijke momenten als renovatie, nieuwbouw en/of herstructurering van (de wijk om) een voorziening, waarbij prioriteit wordt gegeven aan kleine kernen. Multifunctioneel gebruik wordt gestimuleerd en er wordt nagegaan of en hoe gebruikers meer verantwoordelijkheid kunnen nemen. Als eigenaar van accommodaties zet de gemeente in op veiligheid, duurzaamheid en eenduidigheid in wijze van gebruik en beheer. Ook om na te gaan of voorzieningen in de openbare ruimte voldoende met elkaar in balans zijn wordt het instrument gebiedsplan benut. Er wordt nagegaan of de openbare ruimte voldoende ontmoetingsruimte biedt en gelegenheid voor sport en bewegen. Onderzocht wordt of inwoners verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor onderhoud van de openbare ruimte. Om woningen en voorzieningen bereikbaar te houden wordt een verkeerveiligheidsplan opgesteld en het parkeerbeleidsplan geactualiseerd. Fietsgebruik wordt gestimuleerd en er wordt ingezet op behoud van de huidige Openbaar Vervoer dienstregeling. Extra vervoer kan mogelijk zijn via kleinschalige mobiliteitsoplossingen.

Sociale structuur

De gemeente zet in op het verstevigen van de sociale structuur en de gebiedsplannen zijn daarvoor het instrument. Burgerinitiatieven en nieuwe vormen van vrijwillige inzet worden gestimuleerd en soms gefaciliteerd. De gemeente geeft inwoners verantwoordelijkheid voor hun omgeving en zij worden aangemoedigd om een netwerk te vormen. Uitwisseling van kennis, ervaring en talenten tussen gemeente, organisaties en inwoners

wordt mogelijk gemaakt. Vrijwilligers worden ondersteund en gewaardeerd. Sport en cultuur zijn belangrijke pijlers binnen het verenigingsleven. Er komt een op inwoners afgestemd aanbod voor sport en cultuur. Verenigingen worden gestimuleerd om hun maatschappelijke functie stevig vorm te geven. Brede scholen vervullen een rol als spil in de wijk of kern en zijn een plek waar jong en oud in aanraking komt met sport en cultuur.

Ondersteuning

Via bestrijding van onderwijsachterstanden, schooluitval en laaggeletterdheid zet de gemeente in op onderwijs waardoor inwoners beter in staat zijn om zelfstandig zijn. Binnen de educatieve agenda (lokaal en regionaal) worden afspraken gemaakt over onderwijs, opvang en zorg. In regionaal verband wordt een reïntegratievisie opgesteld en uitgevoerd. Het is van belang inzicht te krijgen in talenten en competenties, zodat deze ten volle kunnen worden benut. Samenwerkingspartners worden gestimuleerd en ondersteund om aan alle inwoners een plek in de reguliere omgeving te geven. Er wordt ingezet op vroege signalering van problemen. Ondersteuning van mantelzorgers wordt versterkt. Bij ondersteuning werken verschillende disciplines samen op lokaal niveau. De nieuwe gemeentelijke taken worden in samenhang uitgevoerd, zodat dubbelingen en witte vlekken in de ondersteuning worden voorkomen. In regionaal verband wordt het stelsel Zorg voor jeugd en een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning ingericht. Bij de uitvoering van huidige wettelijke taken wordt ingezet op de kanteling en het efficiënt inzetten van middelen zodat ondersteuning terecht komt bij degene die het echt nodig hebben.

BIJLAGE

TOTAALOVERZICHT UITVOERINGSSTRATEGIE

WONEN

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

W01

Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor hun woonsituatie

- Voorlichtingscampagne particuliere woningbezitters in samenwerking met woningcorporaties;
- Faciliteren van particuliere woningbezitters via goede begeleiding en wijzen op financieringsmogelijkheden;
- Bestaande burgerinitiatieven benutten bij het bereiken van de individuele burgers;
- Continueren buurtpreventie.

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

W02

Ruimte geven voor maatwerk in de woningvoorraad

- Mogelijkheden creëren om inwoners (meer)zelf te laten bouwen en verbouwen;
- Onderzoek naar regelgeving ter verhoging van de flexibiliteit;
- Plan van aanpak strategisch voorraadbeheer in samenwerking met o.a. corporaties en zorginstellingen.

Beoogde resultaten

- Meer aanvragen omgevingsvergunning door zelfbouwers;
- Meer aanvragen omgevingsvergunning voor mantelzorg;
- Betere aansluiting vraag en aanbod, meer doorstroming op de woningmarkt.

<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p> <p>Beoogde resultaten</p>	<p>W03</p> <p>Passende huisvesting voor de doelgroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegengaan van scheefwonen via huurverhoging en toewijzingsbeleid door woningcorporaties; • 10% van de vrije toewijzingsruimte van woningcorporaties wordt ook voor de toewijzing aan de middeninkomens gebruikt; • Onderzoeken of middeninkomens voldoende worden bediend met bestaande instrumenten; • Afspraken maken met de woningcorporaties over de verkoop van huurwoningen; • Continueren van de Starterslening; • Realisatie voldoende woonvormen (zowel intramuraal en extramuraal) en vernieuwende woonzorgconcepten voor senioren en mensen met een beperking via afspraken maken met corporaties en zorgaanbieders; • Met WMO-middelen aangepaste sociale huurwoningen zoveel mogelijk inzetten voor mensen met een beperking; • Realisatie regionale opgave tot 2020 voor huisvesting van arbeidsmigranten; • Voor de periode na 2020 met betrokken partijen nagaan hoe we tot structurele (huisvestings)oplossingen voor huisvesting van arbeidsmigranten kunnen komen; • Voor gehandicapten en chronisch zieken een uitzondering maken voor de inkomensafhankelijke huurverhoging; • Uitvoeren van een nieuw woningbehoefteonderzoek. <p>Beoogde resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vermindering percentage scheefwonen; • Adequate huisvesting arbeidsmigranten; • Verstrekken meer startersleningen; • Afname WMO- aanvragen woningaanpassingen; • Inzicht in de woningbehoefte.
<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p> <p>Beoogde resultaten</p>	<p>W04</p> <p>Kwaliteitsimpuls bestaande woningvoorraad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continuering extra kwaliteitseisen nieuwbouw via Woonkeur, covenant duurzaam bouwen en het Keurmerk Veilig Wonen; • Met de woningcorporaties afspraken maken over aanpassing bestaande woningvoorraad met betrekking tot levensloopbestendigheid, duurzaamheid en veiligheid. <p>Beoogde resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer levensloopbestendige woningen; • Afname van het aantal WMO-aanvragen woningaanpassingen; • Toename percentage inwoners dat de woning en woonomgeving veiliger vinden; • Meer duurzame woningen; • Woningcorporaties investeren in woningbezit op terrein van levensloopbestendigheid, duurzaamheid en veiligheid.

GEZONDHEID

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

Beoogde resultaten

G01

Inwoners beslissen zelf over leefstijl; kies gezond!

- Uitvoering geven aan buurtactieplannen per kern binnen het programma sport en bewegen in de buurt;
 - Realiseren van het fietsnetwerk door middel van de uitvoering van de notitie fasering fiets- en wandelpadennetwerk;
 - Sportcoaches inzetten om ouderen, mensen met beperkingen en kinderen meer te laten bewegen;
 - Voortzetten Moerdijkfit met nadruk op leefstijl en gedragsverandering en op basis van behoeften inwoners;
 - Sportaanbod wordt ontsloten en onder de aandacht gebracht;
 - Inzetten op bewustwording over schadelijkheid van alcohol bij met name ouders/verzorgers, jongeren tot 23 jaar, drankverstrekkers en zwangere vrouwen;
 - Kennisuitwisseling, afstemming en inzetten instrumenten ten aanzien van alcoholmatiging jeugd in regionaal verband;
 - (Regionaal) opstellen van een Preventie en Handhavingplan voor de verstrekking van alcohol;
 - Lokaal inzetten instrumenten alcoholmatiging jeugd op grond van de resultaten en aanbevelingen uit de veldverkenning onder hangjongeren;
 - Herhalen van veldverkenning onder hangjongeren;
 - Gerichtte voorlichting en beschikbaar stellen van betrouwbare informatie per gezondheidsonderwerp (Bijv. DENO voorlichting op basisscholen over roken en verslaving, gezond eten en bewegen en weerbaarheid);
 - In stand houden van financiële regelingen voor inwoners met minimuminkomens ter bevordering van deelname aan sport en cultuur en hierover actief communiceren Zoeken naar nieuwe samenwerkingspartners/bedrijven bij promoten gezonde leefstijl;
 - Inzetten op samenwerking lokale huisartsen ten aanzien van gezonde leefstijl.
- Toename van sportparticipatie ouderen, mensen met een beperking en kinderen;
 - Terugdringen of minimaal in geval gelijk houden van het percentage inwoners met overgewicht;
 - Terugdringen van de percentages jongeren dat alcohol drinkt, binge drinkt, afgelopen maand dronken is geweest, alcohol nuttigt onder de 12 jaar;
 - Terugdringen percentage jongeren waarvan ouders/verzorgers het nuttigen van alcohol goed vindt;
 - Toename gebruik financiële bijdragen sportparticipatie.

Nummer	G02
Doel	Gezondheidsproblemen die in toenemende mate voorkomen aanpakken
Uitvoeringsstrategie	<ul style="list-style-type: none">• Voorkomen van verschuiving van eenzaamheid naar depressie via voorzetten project Samen is Wijs;• In samenwerking met andere (zorg-) partners zoals de huisarts en de wijkzuster de “echte eenzame” mensen bereiken en hen een aanbod doen;• De lokale structuur die is ontstaan bij gebiedsplannen benutten om aan te kunnen sluiten bij de lokale behoefte/vraag;• Continueren deelname Regionaal Dementie Ondersteunings-netwerk.• Ondersteunen mantelzorgers• Verkennen rol gemeente ten aanzien van aanpak Dementie;• Gerichte voorlichting en het beschikbaar stellen van betrouwbare informatie.
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Percentage ouderen en volwassenen dat zich matig tot ernstig eenzaam voelt gelijk te houden of terug te dringen.
Nummer	G03
Doel	Vertrouwen in gezondheidsbescherming
Uitvoeringsstrategie	<ul style="list-style-type: none">• Goed en volledig (100%) uitvoeren van de wettelijke taken• Bewustwording en gerichte voorlichting per gezondheidsthema en per doelgroep• Inzetten op het voorkomen van besmettelijke ziektes• Inzetten op gezond binnenmilieu basisscholeng

WOONOMGEVING

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

WO01

Sociaal maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan sociale structuur en ondersteuning dichtbij

- Draagvlak van en behoefte aan sociaal maatschappelijke voorzieningen peilen via o.a. gebiedsplannen, burgerpanel, dorpsraden en sociale media;
- Keuzes maken ten aanzien van aantal, aard en spreiding van sociaal maatschappelijke voorzieningen en hun accommodaties op basis van behoefte, draagvlak en budget. Dit op natuurlijke momenten als renovatie, nieuwbouw en/of herstructurering van (de wijk om) een voorziening;
- Onderzoek doen naar gevolgen van ontgroening en vergrijzing op de voorzieningen van de kleine kernen en de (on)mogelijkheden tot instandhouding van de voorzieningen met voldoende kwaliteit;
- Facilitering van voorzieningen vindt plaats door het inzetten van gemeentelijke accommodaties of door accommodaties van derden, waarmee de gemeente afspraken maakt;
- In overleg gaan met de woningbouwcorporaties over hun (toekomstige) visie op hun rol in maatschappelijk vastgoed;
- Stimuleren van multifunctioneel gebruik, medegebruik en verbreding van activiteiten in voorzieningen en accommodaties;
- Bij leegstaande accommodaties onderzoeken of deze wordt herbestemd, hergebruikt of afgestoten, op basis van draagvlak, behoefte en budget;
- Onderzoek doen naar de mogelijkheden om inwoners, instellingen en verenigingen, mede verantwoordelijk te maken voor het beheer en onderhoud van hun voorzieningen;
- Onderzoek doen naar het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in relatie tot huur en energiekosten;
- Nastreven van zoveel mogelijk eenduidigheid en transparantie ten aanzien van huurbeleid, huurtarieven en onderhoud bij gemeentelijke accommodaties, zonder afbreuk te doen aan maatwerk en behoefte van de inwoners;

<p>Beoogde resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek doen naar realisatie van een hoger veiligheidsniveau van bestaande (gemeentelijke) accommodaties op het gebied van brandveiligheid. Op basis hiervan zullen sommige bestaande (oudere) gebouwen aangepast moeten worden. Daarbij wordt door de gemeente een balans gezocht tussen noodzaak, haalbaarheid en financiële middelen; • Opzetten van een integraal vastgoedbeheersysteem voor volledig beheer en onderhoud van gemeentelijke eigendommen; • Elke school wordt een brede school (primair in een netwerk en secundair in multifunctioneel gebouw bij nieuwbouw of verbouw of leegstand in het schoolgebouw); • Opstellen uitvoeringsnotitie facilitering huidige buitensportaccommodaties. Deze bestaat uit velden, was- en kleedaccommodatie en trainingsveldverlichting. Uitbreiding van een buitensportaccommodatie vindt alleen plaats als er sprake is van een capaciteitsprobleem (minimaal 3 jaar) en er geen mogelijkheden zijn voor medegebruik; • Nagaan of en op welke wijze heemkunde en scouting gefaciliteerd worden in huisvesting. <ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners dat tevreden is over de woonomgeving blijft gelijk; • Percentage volwassenen dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in de buurt neemt toe; • Percentage volwassenen dat nog ontevreden is over sportvoorzieningen in de buurt, neemt af.
<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p>	<p>WO02</p> <p>Een kwalitatief goede openbare ruimte stimuleert tot ontmoeting en draagt bij aan de sociale structuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagaan of de voorzieningen in de openbare ruimte integraal en goed in balans zijn met elkaar en of deze voldoende mogelijkheden biedt voor ontmoeting, sport en bewegen via het instrument gebiedsplannen; • Mogelijkheden onderzoeken of inwoners eigen verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen bij het onderhouden van de voorzieningen in de openbare ruimte; • Actualiseren huidig Speelruimtebeleid waarin het draagvlak en de behoefte van inwoners het uitgangspunt is; • De (her)inrichting van speelruimte binnen vooraf gestelde kaders over o.a. spreiding, veiligheid en uitvoering, samen met jeugd en bewoners uitvoeren door een afgebakend werkbudget beschikbaar te stellen; • Continueren van huidige methodiek beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Essentieel voor een effectieve werkwijze is een voortdurende communicatie en een continue verbetering van de werkwijze, waarbij inwoners en gemeente gezamenlijk optrekken; >>

<p>Beoogde resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komen tot en uitvoering geven aan gemeentelijk monumentenbeleid met inbegrip van uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst; • Vaststelling Cultuurhistoriekaart met alle aanwezige cultuurhistorische waarde; • Komen tot en uitvoering geven aan een gemeentelijk archeologie beleid. <ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners dat tevreden is neemt toe voor: <ul style="list-style-type: none"> - voorzieningen voor jongeren; - het beheer en onderhoud verhardingen - het beheer en onderhoud groen. - Percentage volwassenen neemt af, dat nog ontevreden is over: <ul style="list-style-type: none"> - het kijkgroen (plantsoenen en bomen) en het gebruiksgroen (parken, bos en natuurgebied) in de buurt; - de speelmogelijkheden voor kinderen in de buurt.
<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p>	<p>WO03</p> <p>Voorzieningen en de woning zijn goed bereikbaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van verkeersveiligheidsplan aan de hand van de huidige beleidslijnen en acties, het knelpuntenoverzicht, input uit gebiedsplannen en beleid van de provincie; • Herijken van het parkeerbeleidsplan; • Realiseren van het fietsnetwerk door middel van de uitvoering van de notitie fasering fiets- en wandelpadennetwerk; • Inzetten op het behoud van het huidige niveau van de OV-dienstregeling; • Mogelijk extra vervoer bieden door middel van kleinschalige mobiliteitsoplossingen, al dan niet op initiatief van de samenleving. Dit kan tegelijkertijd een alternatief voor de regiotaxi zijn.
<p>Beoogde resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners dat tevreden is, neemt toe voor: <ul style="list-style-type: none"> - de bereikbaarheid van hun buurt met de auto; - de toegankelijkheid van hun buurt voor mensen met een beperking; - parkeergelegenheid; - de verkeersveiligheid. • Percentage inwoners dat tevreden is, blijft gelijk voor het openbaar vervoer; • Percentage volwassenen dat nog ontevreden is over fiets- en wandelmogelijkheden in de buurt, neemt af.

SOCIALE STRUCTUUR

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

Beoogde resultaten

S01

Inwoners hebben hart voor hun omgeving

- Loslaten en mensen in eigen kracht zetten' wordt onderdeel van gemeentelijke bedrijfsvoering;
- Inwoners een (digitale) mogelijkheid bieden om meldingen over zowel sociale als fysieke zaken te doen.
- Buurtpreventie continueren en stimuleren;
- 'ruimte bieden aan inwoners om zelf problemen op te lossen' wordt onderdeel van gemeentelijke bedrijfsvoering;
- Stimuleren van burgerinitiatieven;
- 'sociaal netwerk betrekken en activeren' wordt onderdeel van gemeentelijke werkprocessen;
- De gemeente stimuleert inwoners om een netwerk te vormen en daarin een actieve rol te spelen.
- De gemeente maakt in brede zin duidelijk dat ieder die mee kan doen, mee moet doen.
- De gemeente geeft inwoners meer verantwoordelijkheid voor hun eigen (woon) omgeving.
- De 'zelfdoeners' faciliteren waar mogelijk.
- Percentage ouderen dat onvoldoende steun ontvangt van andere mensen neemt af.

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

S02

Optimaal inzetten van de burgerkracht

- Continueren maatschappelijke stages;
- Stimuleren en versterken van burgerinitiatieven en nieuwe vormen van vrijwillige inzet;
- De gemeentelijke organisatie faciliteert in de ondersteuning op maat voor vrijwilligers en past haar eigen dienstverlening aan ten gunste van de vrijwilliger en het verenigingsleven;
- Onderzoeken op welke manier de gemeentelijke organisatie een voorbeeldfunctie kan vervullen in het belang van vrijwillige inzet voor de gemeenschap;
- Uitbreiding en professionalisering van ondersteuning aan vrijwilligers;
- Continueren deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers en verenigingen;

>>

<p>Beoogde resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Continueren vrijwilligersverzekering; • Faciliteren van uitwisseling kennis, ervaring en talenten tussen vrijwilligersorganisaties; • De gemeente geeft zichtbaar en structureel uiting aan vrijwillige inzet. <ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet neemt toe; • Percentage ouderen dat vrijwilligerswerk doet blijft minimaal gelijk.
<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p>	<p>S03</p> <p>Sport en cultuur dragen bij aan levendige kernen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In stand houden van financiële regelingen voor inwoners met minimuminkomens ter bevordering van deelname aan sport en cultuur en hierover actief communiceren; • Evalueren, continueren en aanscherpen van het subsidiebeleid aan de hand van de doelstellingen uit deze paraplunota; • Uitvoering van het programma Sport en Bewegen in de Buurt waarin sport op maat aan de wijk of kern wordt aangeboden; • Organiseren van kennismakingsactiviteiten voor kinderen op het gebied van sport en cultuur; • Promoten van het culturele aanbod en het sportaanbod; • Versterken van cultuureducatie inclusief muziekonderwijs. • Ondersteunen van (sport)verenigingen bij het uitvoeren van hun maatschappelijke functie; • Vraag en aanbod tussen lokale bedrijven en verenigingsleven bij elkaar brengen ter versterking van het lokale verenigingsleven. • Stimuleren van de ontmoetingsfunctie van culturele- en sportieve activiteiten; • Alle scholen in de gemeente Moerdijk worden een brede school; • Brede scholen worden gemonitord; • Evenementen en activiteiten in kernen op aansprekende wijze bekend maken aan alle inwoners. <p>Beoogde resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelnamepercentage aan club of vereniging blijft minimaal gelijk; • In 2016 zijn alle scholen in de gemeente Moerdijk brede school.
<p>Nummer Doel Uitvoeringsstrategie</p>	<p>S04</p> <p>Gebiedsplan is het instrument om de sociale structuur te versterken</p> <ul style="list-style-type: none"> • De (gemeentelijke) informatiestructuur wordt zo ingericht dat kennis en ervaring kan worden uitgewisseld tussen organisaties, verenigingen, gemeente en inwoners; • Elke kern en het buitengebied krijgt de mogelijkheid om een dynamisch gebiedsplan op te stellen en te onderhouden; • Uitvoeren van onderzoek naar de kracht van inwoners in kernen en wijken in de gemeente Moerdijk. <p>Beoogde resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2015 is er voor alle kernen een dynamisch gebiedsplan

ONDERSTEUNING

Nummer

Doel

Uitvoeringsstrategie

O01

Mensen benutten hun talenten, kracht en creativiteit om zelfstandig te zijn

- Voortzetting onderwijsachterstandenbeleid⁹;
- Evaluatie en besluitvorming over continuering regionale samenwerking in Regionaal Bureau Leerplicht;
- Vaststellen RMC uitvoeringsplan leerplicht;
- Voortzetten aanval op de laaggeletterdheid met verlegging van de aandacht richting mensen in de reïntegratietrajecten en werkende laaggeletterden, aansluitend bij het belang van duurzame arbeidsinpassing;
- Nagaan in welke vorm een alfabetiseringstraject geboden kan worden aan personen die tot nu toe nog geen traject hebben gevolgd en waarvoor de gemeente geen aanspraak kan maken op bekostiging van het Rijk en de persoon in kwestie ook geen beroep kan doen op een lening van het Rijk;
- De Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en de Regionaal Educatieve Agenda (REA) als instrumenten (blijven) benutten om afspraken te maken met partners op gebied van onderwijs, opvang en zorg;
- Vaststellen en uitvoeren regionale reïntegratievisie;
- Het inrichten en uitvoeren van een diagnosemethodiek om talenten, competenties en beperkingen van de ondersteuningsvragers in kaart te brengen;
- Coachende manier van benaderen van ondersteuningsvragers om zelfredzaamheid te bevorderen.

Beoogde resultaten

- 85% van de kinderen die een voorschoolse voorziening in Moerdijk bezoeken worden warm overgedragen aan het primair onderwijs.
- 80% van de doelgroeppeuters neemt deel aan de voorschoolse educatie.

⁹ Mits uitkering na 2014 wordt gecontinueerd.

<p>Nummer</p> <p>Doel</p> <p>Uitvoeringsstrategie</p>	<p>O02</p> <p>Een samenleving waar iedereen een plek heeft</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren cultuuromslag mbt wederzijds respect en acceptatie ten aanzien van mensen met een beperking; • In subsidie-, contracts- of convenantafspraken sturen op bijdragen aan deze doelstelling; • Ondersteuning- en/of deskundigheidsbevordering van het verenigingsleven om een brede doelgroep te bedienen; • Mensen met een arbeidsbeperking aan de slag bij een reguliere werkgever; • Stimuleren dagbesteding in een reguliere omgeving.
<p>Nummer</p> <p>Doel</p> <p>Uitvoeringsstrategie</p>	<p>O03</p> <p>Zo vroeg mogelijk aan de slag met een ondersteuningsvraag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van het proces om sociale problematiek te signaleren door inwoners en professionals; • Eenduidige vroegsignalering van problemen bij kinderen en deze werkwijze borgen in het Centrum voor Jeugd en Gezin; • Benutten van social media bij signaleren van problemen op sociaal vlak; • Beheren, onderhouden en actualiseren van de Sociale kaart; • Intensiveren ondersteunen van mantelzorgers (faciliteren, waarderen, respijtzorg); • Stimuleren mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid bij werkgevers en onderzoeken op welke manier de gemeentelijke organisatie hierin een voorbeeldfunctie kan vervullen; • Inrichten van een diagnoseproces bij Werk & Inkomen • Voorlichting aan inwoners over preventieve maatregelen om langer thuis te kunnen blijven wonen
<p>Beoogde resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname (of gelijkblijvend) percentage mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt.

Nummer
Doel
Uitvoeringsstrategie

O04

Ondersteuning is op elkaar afgestemd en zo dichtbij mogelijk

- Op lokaal niveau onderzoeken en inrichten van sociale teams waarin signaleerders en ondersteuners van diverse disciplines samenwerken aan ondersteuning;
- Stimuleren dat partners kennis overdragen en gebruik maken van elkaars infrastructuur;
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin verbreden en verdiepen;
- De gemeente stimuleert afstemming samenwerking Soza-UWV-leerplicht en voortijdig schoolverlaten en afstemming op Passend Onderwijs en Transitie Jeugdzorg;
- Afstemming en intensivering samenwerking met VO-scholen en MBO-scholen en tussen deze partners;
- De lokaal educatieve agenda (LEA) en de regionaal educatieve agenda (REA) als instrument inzetten om de samenhang tussen partijen en een integrale aanpak lokaal en regionaal te borgen;
- In de gemeente Moerdijk worden de nieuwe verantwoordelijkheden in samenhang in- en uitgevoerd om dubbelingen en 'witte vlekken' te voorkomen in het sociale domein;
- Integrale benadering op de doelgroepen van de Participatiewet om dubbelingen in de keten van werk en inkomen te voorkomen.

Nummer
Doel
Uitvoeringsstrategie

O05

Goed zorgen voor degenen die het nodig hebben

- Actualiseren armoedebeleid;
- Uitvoeren beleidsplan schuldhulpverlening;
- Borgen van de Kanteling Wmo;
- Vraagverheldering aan de keukentafel;
- Aansluiting passend onderwijs op gemeentelijk aanbod aan ondersteuning (onderdeel LEA en REA);
- In regionaal verband inrichten van een nieuw stelsel Zorg voor Jeugd waarin o.a. beleid is opgenomen voor ondersteuning aan kwetsbare doelgroepen;
- In regionaal verband inrichten van catalogus van gemeentelijke voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning (visie 'goed voor elkaar' transitie AWBZ);
- Onderzoeken of het leerlingenvervoer moet worden aangepast in verband met de ontwikkeling Passend Onderwijs.

Beoogde resultaten

- Positieve beoordeling over de gekantelde Wmo werkwijze

BIJLAGE

RELATIE MET DE ANDERE PIJLERS VAN DUURZAAMHEID

Leefomgeving

Als mensen ergens prettig en goed wonen, gezond zijn ontstaat er ook oog voor de omgeving waarin zij wonen. Zij zijn dan ook meer in staat hierin hun verantwoordelijkheid te nemen. Wanneer de woonomgeving beter aansluit op draagvlak en behoefte van inwoners kan de kwaliteit van de woonomgeving verbeteren. Zo kan de openbare ruimte een functie vervullen als ontmoetingsruimte en ruimte voor sport en bewegen.

Een stevige sociale structuur biedt ook mogelijkheden voor verbetering van de woonomgeving. Er kunnen burgerinitiatieven ontstaan om zaken in de woonomgeving aan te pakken. Voor het hebben van vertrouwen in gezondheidsbescherming is een gezonde en veilige woonomgeving belangrijk, bijvoorbeeld een robuuste en gevarieerde groenstructuur kan hieraan bijdragen.

Economisch klimaat

Een aantrekkelijk woonklimaat draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven. Voldoende aanbod op de arbeidsmarkt is hierbij een belangrijk criterium. Ook een goede gezondheid van inwoners draagt bij aan voldoende beschikbaarheid van arbeidskrachten. Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt is het van belang een (reguliere) werkplek te krijgen, voor bedrijven kan dit ook aantrekkelijk zijn.

Via aanwezigheid van een stevige sociale structuur en voorzieningen kunnen we levendige kernen realiseren. Sociaal maatschappelijke en commerciële voorzieningen versterken elkaar, waarbij verenigingsleven en ondernemers samenwerken. Dit draagt vervolgens weer bij aan een prettige woonomgeving.

De Paraplunota Maatschappij
is een uitgave van
Gemeente Moerdijk
Pastoor van Kessellaan 15
4761 BJ Zevenbergen
Postbus 4
4760 AA Zevenbergen
t. 14 0168
e. info@moerdijk.nl
www.moerdijk.nl
www.twitter.com/Moerdijkse_Stem
www.facebook.com/GemeenteMoerdijk

Grafisch ontwerp en realisatie
TIME, Fijnaart - time4u.nl

Fotografie
Gemeente Moerdijk

Datum
Juni 2014

Deze nota is gedrukt op FSC-gecertificeerd papier
(papier van verantwoorde herkomst)

Gemeente Moerdijk

Bezoekadres

Pastoor van Kessellaan 15
4761 BJ Zevenbergen

Postadres

Postbus 4
4760 AA Zevenbergen

Telefoon

14 0168

E-mail

info@moerdijk.nl

Deze nota is gedrukt op FSC-gecertificeerd papier
(papier van verantwoorde herkomst)